

MPP: Ali čaka občino nova tožba, str. 7  
Težki časi za nestrankarske liste, str. 8  
Intervju: Luka Blažič, predsednik DNS-ja, str. 12  
Potlač: Pomiloščeniii!, str. 28  
Novo mesto, številka 7, letnik 9, 17. maj 2016, cena 450 SIT (1,88 €)

*plačnina plačana pri pošti*  
**100 Novo mesto**

Knjižnica Mirana Jarca  
Rozmanova 26

8000 Novo mesto





**Forex Commerce d.o.o.**  
Smrečnikova ulica 19  
8000 Novo mesto

**DARO BIRO**  
Rozaljška Julež s.p.  
Velika Cikava 12B  
8000 Novo mesto  
tel./faks: 07/33 72 930, mobilni: 031 293 667  
delovni čas: od pon. do pet. od 8. do 15. ure  
e-mail: daro.biro@siol.net

**B4 PLAST**  
PVC-ALU-LES  
OKNA IN VRATA ZA VAŠ DOM  
Krška 57, 8000 Novo mesto / tel: 07 33 71 270 / fax: 07 33 71 371

**atmosfera.caffe**

**Lesbo mizarstvo**  
lesbo.mizarstvo@volja.net  
**Jože Bogovič, s.p.**  
Izdela masivnih postelj in posteljnih vložkov  
tel: 07/33 46 586, gsm: 041 385 670, fax: 07/33 46 587

**www.Luminus.si**

**PEGAS**  
MEDNARODNI TRANSPORTI  
Turkova 2, 8000 Novo mesto  
Tel.: 07 33 21 308

**MARJAN ŠMALC s.p.**  
041/671-461, fax: 07/33-25-968  
e-mail: marjan.smalc@siol.net  
VARNOST PRI DELU - POŽARNA VARNOST

**Elica Križ s.p.**  
Pridobivanje upravne in gradbene dokumentacije  
Ljubljanska cesta 4, Novo mesto  
tel.: 07 33 24 851

**MAJGEN**  
Novo mesto  
Tel.: 07 33 22 193, Fax: 07 33 70 601

**SILVER**  
Novi trg 1, Novo mesto  
BTC Ljubljanska 27, Novo mesto

**ARHITEKTON d.o.o.**  
Novi trg 9, 8000 Novo mesto  
tel.: 07 33 71 520  
fax: 07 33 71 521  
gsm: 041 671 338  
projektiranje  
inženiring

**Gradbeno projektiranje in inženiring d.o.o. GPI**  
Ljubljanska cesta 26, Novo mesto  
tel.: 07 33 77 630, www.gpi.si

**Mala d.o.o.**  
Olivno olje, Karlovačko pivo  
Šolska cesta 12, Otočec  
tel.: 07 30 99 160

**Novi Medij**  
Glavni trg 14  
8000 Novo mesto  
E-mail: novi.medij@siol.net

**AURORA**  
HOBI & ART  
Breg 1, Novo mesto, tel.: 07 33 23 055

**INFOTEHNA**  
Glavni trg 20, Novo mesto  
tel.: 07 39 30 600

**MALKOM**  
Ljubljanska 1, Novo mesto  
tel.: 39 31 470

**ib Investbiro**  
Ulica Mirana Jarca 33, Novo mesto  
07 332 81 97

**Avtogalant**  
izdelava in prodaja  
izpušnih cevi  
in katalizatorjev  
Ob potoku 10, Novo mesto  
tel. 07 3346 111, fax. 07 33 46 113

**STROJNI TLAKI**  
ESTRIHI  
UGODNO,  
TUDI NA  
OBROKE!

**zavarovalnica tilia d.d.**  
Novo mesto

**Pleskarstvo Tomazin d.o.o.**  
Gorenja vas 9a  
8220 Šmarješke Toplice  
GSM: 041 619 625

**AVTOHIŠA ADRIA**  
Avtohiša Adria Plus  
Podbevškova 13, Novo mesto

**LAPROM**  
www.laprom.si  
LAPROM d.o.o., ulica 28. maja 1, Ljubljana  
GSM: 041-772-686

**zavarovalnica tilia d.d.**  
Novo mesto

**ToMAS**  
PRODAJA IN SERVISIRANJE RAČUNALNIŠKE OPREME  
PRODAJALNA LOČNA, Seidlova 48  
Tel.: 07/30 20 190 • www.tomas.si

**Avtohiša Berus**  
Podbevškova 1, Novo mesto  
Servisno prodajni center  
vozil Volkswagen in Audi  
07 371 98 00

**MONTAŽA IN POPRAVILO VODOVODNIH INŠTALACIJ**  
Jernej Jakše s.p.  
Bršljin 32, Novo mesto  
gsm: 070 875 032

**Zavod za zdravstveno varstvo Novo mesto**  
Mej vrti 5, 8000 Novo mesto  
Tel.: (07) 39 34 100  
Faks: (07) 39 34 101  
Splet: www.zzv-nm.si  
E-pošta: info@zzv-nm.si

**AVTOŠOLA RIBA**  
Ulica stare pravde 15  
Novi trg 11, Novo mesto  
tel: 07/33 26 722  
m-tel: 041 671 480

**Računovodski servis**  
Jožica Bukovec s.p.  
Adamičeva ulica 2  
tel.: 07 33 79 130

**Branko Tratar s.p.**  
projektno inženiring,  
posl. posredovanje, nadzor  
Ul. talcev 2, Novo mesto  
tel.: 07 33 80 900  
PROJEKT biro

**AICO Novo mesto d.o.o.**  
Podbevškova ulica 32  
OBRATNA CONA CIKAVA  
Tel.: 07/33 80 610, fax: 07/33 80 611  
aico.doo@siol.net • www.aico-nm.si

**Konvikt**  
REKLAMNA AGENCIJA

**stia**  
d.o.o. Novo mesto  
tel.: 07 39 34 780 • fax: 07 39 34 789

**moba**  
Izdela posteljnih vložkov Latoflex  
Stopiče

**Video produkcija d.o.o.**  
tel.: 07 33 70 210  
http://www.studio-vertinec.si

**GOZDNO GOSPODARSTVO NOVO MESTO d.d.**  
Gubčeva 15, 8000 Novo mesto  
Telefon: h.c. 07/33 21 065

**fine cars d.o.o.**  
Prodaja vozil  
Bajčeva 6, Novo mesto  
Tel./fax: 07 33 80 860

**RENAULT**  
**TIMI** d.o.o. Novo mesto  
Smolenja vas 10 a, Novo mesto  
Tel: 07/3374-200, fax: 3374-202  
• POOBlašČENI SERVIS VOZIL RENAULT  
• AVTOELEKTRIKA • VULKANIZERSTVO

**MASAŽNISALON**  
Grabič David s.p.  
Telefon: 051 325 270 / Kandiljska cesta 34  
e-pošta: masazni.salon@siol.net  
www.masazni-salon.si

**ORIKS**  
VODENJE POSLOVNIH KNJIG ZA PODJETJA IN  
SAMOSTOJNE PODJETNIKE TER POMOČ  
OD USTANOVITVE DO REGISTRACIJE PODJETJA  
Mira Lalič  
Danila Bučarja 22 tel.: 07 / 33 73 380, 33 73 381  
8000 Novo mesto fax: 07 / 33 73 382  
GSM: 041 / 682 - 470  
UPOŠTEVAMO KARTICO OBRATNIK OBRATNIK!  
Podružnica Žužemberk tel.: 07 / 36 91 960

**VIDENTIC**  
ESTETIKA V ZOBNI TEHNIKI  
VIDENTIC d.o.o. 041/ 572 497

**triglav**

**Nova KBM d.d.**  
Nova Kreditna banka Maribor  
Podružnica Novo mesto, Novi trg 7, Novo mesto

**ljubljanska banka**  
Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana  
Podružnica Dolenjska in Bela krajina

**Tomaž Zupančič s.p.**, Marjan Kozine 66, Novo mesto  
Gsm: 041 693 190  
• VARNOST  
• PROTIHRUPNOST  
• ELEGANCA  
• PRIJAZNI SUHOMONTAŽNI POSTOPKI  
• PESTRA IZBIRA GLADKIH IN RELIEFNIH POKRIVNIH PLOŠČ  
Nudimo še:  
**VARNOŠTNE IZLOŽBENE MREŽE IN REŠETKE**



svet na frekvenci Radia Krka



III 895



D2007/2288

[www.radiokrka.com](http://www.radiokrka.com)

**RadioKrka**  
106.6 MHz



# ŠTUDIJ NI PRIVILEGIJ, ŠTUDIJ JE PRAVIČAJ!

24. maj 2006  
Trg Republike, Ljubljana



Dijaška  
organizacija  
Slovenije

[www.reforme.si](http://www.reforme.si)



STUDENTSKA  
ORGANIZACIJA  
SLOVENIJE

## Cvičkarinja

27. Maj  
Novi trg, Novo mesto  
etnološki del ob 17.00 dalje  
koncertni del ob 20.00 dalje

Od Francelna možgani  
Mama Manka z Rock otočecfanti  
Halo  
Omar Naber  
Dan D  
+presenečenje

[www.Cvikarinja.com](http://www.Cvikarinja.com)



s knjige na knjigo  
Goga - priveditveni program

## Vabljeni v Atrij GOGA:

na kavo  
na zabavo

vsako soboto 10.00 - 12.00

### Pravljica sobota

Brezplačne ure pravljic in kreativne delavnice za otroke

vsak torek 21.00

### Poletni kino

Boljše kot v dnevni sobi!

NAPOVEDUJEMO:

25. maja ob 20.00

### Jurij Hudolin

v pogovoru s Stanko Hrastelj  
Objestni pisatelj in prijatelj noči pripoveduje svoje  
pikantne zgodbe v novi knjigi **Objestnost**.



## Strankokracija tudi na lokalni ravni?

Uroš Lubej

Državni zbor je na predvečer novega leta spremenil zakon o lokalnih volitvah, ki po novem določa, da lahko nestranskarke liste in nestranskdarski kandidati za župana na lokalnih volitvah kandidirajo le, če jih s podpisi na upravni enoti predlaga najmanj 2 odstotka volilk in volilcev. Glede na to, da je rok za iskanje podpore relativno kratek (30 dni, pri čemer pa je potrebno odšteti vikende in vse tiste dni, v katerih upravne enote nimajo uradnih ur), to pomeni, da je skorajda nemogoče, da bi skupine volilk in volincev, ki seveda nimajo niti finančnih sredstev niti bolj ali manj učinkovitega strankarskega aparata, sploh uspele priti na kandidacijske liste.

Na prvi pogled je to nepomembno dejstvo. A rezultati zadnjih volitev kažejo, da bo to temeljito spremenilo politično mavrico v občinskih svetih. Poglejmo zgovorne podatke. Nestranskarke liste so na lokalnih volitvah leta 2002 prejele kar 20,5 odstotka vseh glasov, v mestnih občinah celo 26,7 odstotka. V novomeški občini je bil uspeh list skupin volilk in volincev še posebej izrazit, saj so prejele kar 34,1 odstotka. Pri tem je bil zanimiv tudi trend glede na volitve leta 1998, saj se je delež teh list povečal kar za 50 odstotkov.

Stranke nad tem trendom seveda niso bile navdušene, saj skorajda nobeni ni uspelo izboljšati svojega položaja v občinskih svetih. Zato so sedaj že nekdanjo ureditev napadli z argumentom, da gre pri teh listah za netransparenten vdor strankarske politike skozi stranska vrata. Jasno je, da ljudje z obkrožanjem list volilk in volincev izražajo svoje nezadovoljstvo z delovanjem strank, in to naj bi navidezno skupine politikov izkoriščale z listami, ki so v resnici lokalne in v resnici človeške in jih v resnici skrbi za ljudi in ne za ozke strankarske interese.

Z dejansko ukinitvijo nestranskarških list bo delež strank v občinskih svetih seveda večji, saj si bodo razdelile svetniške položaje, ki so jih dosedaj zasedale skupine volilk in volilcev. Na ta način bodo seveda vse stranke lahko razglasile izmišljeni volilni uspeh, saj bodo bržkone vse po vrsti pridobile kako mesto v občinskem svetu.

Na neki način to seveda drži, kar potrjuje tudi dogajanje v naši občini. Tako je bil denimo Tomaž Levičar, ki je bil izvoljen na listi Društva Novo mesto, že v času svoje "nestranskarške" kandidature dejavni član LDS in celo član volilnega štaba Boštjana Kovačiča. Resnici na ljubo je po izvolitvi postal eden redkih resnih kritikov lokalne oblasti v občinskem svetu. Dokler se seveda ni zaposlil v županovem kabinetu, sedaj pa je predsednik LDS. Društvo Novo mesto, ki bo v kratkem sprožilo promocijsko kampanjo za zagotovitev podpore na prihodnjih volitvah, je po tem odhodu igralo bolj ali manj obrobno vlogo v občinski politiki, čeprav so stranke mnogo njihovih idej iz bolj oddaljenih časov posrkale v svoje programe.

Lista za Dolenjsko pod vodstvom Francija Keka je po ustanovitvi stranke AS razpuščena. AS sicer kot izvenparlamentarna stranka predstavlja neke vrste opozicijo uradnemu strankarstvu, pa vendar so pred štirimi leti pobirali glasove ravno na račun svoje "ljudskosti", neomadaževanosti s strankarsko politiko. Športna lista, ki je v občinski svet pripeljala Rafka Križmana, je seveda ena izmed bolj uspešnih šal, ki se nam je pripetila pred štirimi leti in tukaj niti ni prostora, da bi razpredali o vseh elementih tega vica. Še četrta lista, ki ji je pred štirimi leti uspelo, pa je bila Lista Francija Koncilije, ki pa je medtem postal član in predsednik lokalne Nove Slovenije.

Bera je torej bolj ali manj pičila, toda po drugi strani ni stvar nič boljša s pravimi strankami. Če za nestranskarke liste res velja, da se za njimi skrivajo stranke, potem za strankarske liste nemara velja, da se za njimi skrivajo interesi posameznikov in neformalnih in formalnih skupin.

Morda pa je spet čas za kakšen prevrat.



p.p. sprehodi se po svojem parku **6**

DOLENJSKA **6-7**

Junija prva številka občinskega glasila

MPP: Se občini obeta tožba?

Dolenjski arhitekti z novim predsednikom

ČRNA PACKA Table lokalov v Novem mestu **7**

KLOPČA Matjaž Verbič **8**

FOTOŠTORIJE **9**

KOLUMNA Mrk pod kozolcem **10**

PROSTOR Dajmo naši **11**

INTERVJU Luka Blažič, predsednik DNS **12**

KOLUMNA Ne **15**

FOTOPUB Eva Žgajnar: France Režun **16**

ČETRTRA DIMENZIJA Piramide tudi pod morsk gladino? **17**

MIKROSKOP Novica Novakovič **18**

KOMENTAR Evrovizijska parada kiča in slabega okusa **19**

PORTRET Badovinac, Janez **20**

KULTUM **21**

PREŠA **22**

TLAČENKA **23**

RAZNO Latinščina naša vsakdanja **24**

SITA KLAPA Kavarna in picerija Tratnik **25**

PX **26**

STRIP **27**

POTLAČ **29**

## park : kolofon

regionalni mesečnik

Številka 7, letnik 9, 17. maj 2006

ISSN 1408-7189

Kontakti:

Park

Glavni trg 6, 8000 Novo mesto

tel: 07 393 08 12 / m-tel: 031 626 326

e-mail: park@park-on.net

web: www.park-on.net

Naročila, distribucija: 07 393 08 12

Trženje:

Matjaž H. Grum, m-tel: 040 935 038

matjaz.grum@zalozba-goga.si

Boštjan Volk, m-tel: 040 804 083

volk.bostjan@gmail.com

odgovorni urednik: Uroš Lubej

uredništvo: Rasto Božič, dr. Marjan Dovič, Sandra Hrovat Grum, Iztok Kovačič, Aleksej Metelko, Borut Peterlin, Boštjan Pucelj, Mitja Simič, Damir Skenderović, Barica Smole, Damijan Šinigoj, Jure Švent, Marko Vide

urednik rubrike Fotopub: Boštjan Pucelj

naslovnica: dr. Iztok Kovačič

lektorica: Nina Štampohar

prelom: Hg

filmi: Grafika Novo mesto d.o.o.

tisk: Tiskarstvo Opara, Mali Statnik

naklada: 1000 izvodov

ustanovitelj: Društvo novomeških študentov

izdajatelj: Založba Goga, Novo mesto

direktor: Gregor Macedoni

SPREHODI SE PO SVOJEM PARKU!

Naročnina se plačuje za obdobje od naročila do konca tekočega letnika (julij 2006). Prikinitev naročila je možna s pisnim predpisom in sicer 10 dni pred koncem naročiškega obdobja (1. julij 2006). Naročniki imajo 10% popust, študentje in dijaki 20%. Naročnina za tujino znaša 35 EUR, z letalsko dostavo 40 EUR.

Spletna rešitev:







O novomeškem ZVKD, 4. del

Še neodkriti talenti novomeškega ZVKD

Politologi učijo, da je bil Platon do pesnikov zelo neprizanesljiv, še posebej takrat, ko so se hote ali ne vtikali v vodenje države oziroma polisa. Zagovarjal je teorijo, da morajo vladati filozofi in nikakor ne pesniki. Če malo pomislimo, je imel možakar popolnoma prav, vladanje in predvsem upravljanje z državo je kompleksna zadeva, kjer neke metafore in ostale govorne figure nimajo kaj iskati. Lahko namreč pride bo zmede, če bi recimo vodje polisa govorili v pesniškem jeziku, bi se ljudstvo vseskozi spraševalo, kaj za boga želijo povedati? Prav tako bi bila možna tisoč in ena interpretacija bodisi zakona, uredbe ali kakšnega drugega pravila, kar je pri pesnikih in njihovih pesmih nekaj vsakdanjega.

Verjetno se vsi strinjamo, da morajo biti pravni akti kar najbolj enostavni in nikakor ne dvolični. Natančnost in eksaktnost je vsekakor močno potrebna tudi v delu državne uprave, kamor sodi tudi novomeška enota Zavoda za varstvo kulturne dediščine, v nadaljevanju ZVKD.

Vsi tisti, ki v življenju poleg nakupovanja in zadovoljevanja osnovnih bioloških in fizioloških potreb nekaj delate, se boste verjetno strinjali, da je pridobivanje razno raznih dovoljenj in soglasij z državne uprave vse prevečkrat birokratizirano, nerazumljivo dolgo in skregano z neko osnovno človekovo logiko.

Kljub temu pa nekateri postopki posamezniku prirastejo k srcu, celo tako močno jih vzljubi, da se mu zdijo naravnost pesniški, v njih začuti neverjeten čustveni naboj. Če pesniški postopek traja nerazumno dolgo in nikakor ni videti rešitve, pa lahko pride celo do »katarze«.

V dvanajstih letih, kolikor že traja postopek revitalizacije stare vrtnarije na Grmu, se je nabrala že cela vrsta pesniških dopisov, višek t. i. *državno-upravne poezije* pa vsekakor nosijo kulturnovarstveni pogoji novomeškega ZVKD, ki so uvideli luč sveta štirinajstega februarja, na dan samega sv. Valentina, kar pesniški stvaritvi doda še poseben, emocionalen pridih.

Da bi stvar razumeli tudi navadni, pesniško nepodkovani smrtniki, je prav, da se naredi analiza dela in se tako bralcu ponudi ena izmed možnih interpretacij kulturnovarstvenih pogojev.

Ko naši lokalni oblastniki (MO Novo mesto) pri izdaji lokacijske informacije ugotovijo, da imajo popravka z objekti, ki so pod neko kvazi spomeniško zaščito (tu že trčimo v pesniško svobodo MO, za objekte in območje stare vrtnarije na Grmu obstajajo namreč kar 4 interpretacije o zaščiti, prva pravi, da gre za vplivno območje, druga, da gre za zaščiteno območje, tretja pravi, da ni zaščiteno nič, četrta pa pravi, da gre za spomenik oblikovane narave). Po

verzih MO pa nastopi z recitacijo in s svojo interpretacijo še ZVKD, ki omenjeno območje pojmuje kot območje oblikovane naravne dediščine, v zadnjih valentinovih kulturnovarstvenih pogojih pa je že govora o vrtno-arhitekturni dediščini. Da bo zadeva terminološko jasna, bomo v nadaljevanju ohranili udomačen, novomeški izraz »stara vrtnarija« oziroma to, kar je od nje še ostalo ...

In tako ZVKD že v prvi točki pogojev razkrije, da gre v dotičnem primeru za umetnost razumevanja. Verzi namreč pravijo, da so na obravnavanem področju dovoljeni posegi v skladu z 8. členom Prostorsko ureditvenega plana (PUP), ta pa zelo jasno in nič pesniško navaja: »V celotnem območju urejanja so na vseh objektih, ki niso zaščiteni z režimi varovanja, dovoljeni le posegi, ki imajo za cilj prenavo in revitalizacijo urbanistične in stavbne dediščine. Isto velja za območja in objekte naravne dediščine. Dovoljeni posegi so: adaptacije, dozidave in nadomestne gradnje ter dopolnilne gradnje ...«, ali če besede PUP-a nekoliko manj komplicirano in bolj nabožno prevedemo v izjavo, ta pravi: »Gradite, otroci božji!«

Že takoj pa avtorji v drugi točki zapišejo, da so na objektih dediščine dovoljeni le naslednji posegi: *obnova, sanacija in adaptacija obstoječega*.

In prav v tem trenutku prideta na dan tema oziroma siže pesmi. Kako naj si lastnik razlaga ti dve točki? Kako naj vemo, kaj je avtor s tem mislil?

Se bodo nemara pesniki pri končnem soglasju na gradbeni projekt, ki ga mora ZVKD (ne)dati sklicevali na prvo točko pogojev, kjer pravi »gradi«, ali bo upošteval drugo točko, kjer pravi ne gradi oziroma le obnovi, saniraj in adaptiraj obstoječe? To je zdaj vprašanje.

Ker je tudi arhitektura zelo jasna in natančna zadeva, so takšni pesniški pogoji ZVKD za arhitekta nemogoči. Razmislimo, če se morebitni investitor kljub nejasnim pogojem odloči za projektiranje in, recimo, upošteva prvo točko, ki pravi »gradi«, lahko gospodje pesniki še kako branijo njim lastno interpretacijo pogojev, ki stoji na stališču druge točke, ki negira prvo. Za prvo točko pa se po vsej verjetnosti ne bi odločil nihče, saj glede na zemljiško knjigo ruševine sploh niso zaščitene.

Valentinovi pogoji pa ponujajo še vrsto drugih, nič manj zanimivih podrobnosti, recimo tisto o spomeniško-varstveni zaščiti območja gradu Grm, ki ni zapisana v nobenem pravnem aktu. O čemur zelo jasno priča register nepremične kulturne dediščine na ministrstvu za kulturo v Ljubljani. Vendar o tem in še o čem drugem v kakšni drugačni analizi.

Tako, dragi bralec, težko pridemo do kakšnega pametnega zaključka analize. Lahko le ostanemo pri analizi zunanje forme

pesmi, kar pomeni, da lahko preštejemo št. vrstic, rim ni, ker je verz svoboden, lahko preštejemo samoglasnike, soglasnike in podobno.

Pogoji kot taki pa so, kot pesmi, abstraktni in s tem praktično neizvedljivi.

In še zanimivost: v Novem mestu poleg Julije živi še ena muza, in to je stara vrtnarija na Grmu, kakor kaže, bo navdihovala tudi prihodnje rodove, saj je, predvsem ZVKD in MO največji interes, da ruševine ostanejo ruševine, zato, bog ne daj, da bi na Grmu zapihljala sapica podjetnosti in revitalizirala nam tako ljubo kulturno dediščino, ki to pravzaprav sploh ni!

Pesnike ponavadi častijo šele po smrti, naj bo tokrat drugače, klanjam se vam, dragi poeti!

Aljoša Vrbečič, Novo mesto

## Nova pohodna pot

Planinsko društvo Novo ureja pohodno pot »Po poteh dediščine«. Ljubiteljem narave in dediščine bo na voljo 7-dnevna pohodniška tura na relaciji Žužemberk - Dvor - Soteska - Dolenjske Toplice - Baza 20 - Novo mesto - Gosposdična - Trdinov vrh - Miklavž - Javorovica - Pleterje - Kostanjevica na Krki - Otočec - Grčevje - Trška gora. Do konca meseca bo na voljo tudi posebna zloženka z zemljevidom, natančnim opisom poti in znamenitostmi ob njej. Projekt poteka v okviru Podjetniškega centra Novo mesto in ga sofinancira Mestna občina Novo mesto ob pomoči turistične agencije Kompas Novo mesto. Otvoritev pohodne poti »Po sedmih gričih« bo predvidoma v nedeljo 28. maja 2006 ob 14.00 uri izpred rotovža na Glavnem trgu. Več informacij dobite na tel. številki 07 3931 530.

Promocijsko besedilo - brezplačna objava.

## Odlok o univerzitetnem središču v veljavi v nekaj dneh

Na aprilski seji so občinski svetniki sprejeli odlok o ustanovitvi javnega zavoda Univerzitetno in raziskovalno središče Novo mesto. Odlok je bil 9. maja objavljen v uradnem listu, v veljavo pa bo stopil v 15 dneh. Kot je pojasnil vodja oddelka za razvoj na mestni občini Novo mesto Borut

Rončevič, bodo najverjetneje že na naslednji seji občinskega sveta izvolili svet zavoda, ki bo nato poskrbel za razpis za direktorja univerzitetnega središča. Prva naloga novega zavoda bo študija o študijskih smereh, ki jih je smiselno razvijati na območju Dolenjske. (Uroš Lubej)

## Junija prva številka občinskega glasila

Odgovorni urednik občinskega glasila Ivan Krasko je napovedal, da bo prva številka občinskega glasila, ki se bo najverjetneje imenovalo kar Novo mesto, izšla junija.

Vsebinsko bo časopis razdeljen na dva dela. Prvi del bo namenjen predstavitvi dela župana, občinskega sveta, občinske uprave, krajevnih skupnosti in javnih zavodov, drugi del pa političnim strankam. Programska zasnova sicer zelo natančno določa, kako je znotraj občinskega glasila zagotovljena pluralnost. Vse liste bodo v tem delu časopisa namreč imele toliko prostora, kolikršen je bil njihov uspeh na zadnjih volitvah.

S političnimi strankami Krasko zaenkrat sicer še ni imel konkretnih pogovorov. Le ti pa se bodo začeli v kratkem, saj se bo potrebno dogovoriti tudi glede tega, kakšna pravila bodo veljala v času volilne kampanje.

Krasko, sam dolgoletni novinar, je o razlogih za svojo kandidaturo dejal: »K sodelovanju me je pregovoril župan, potem ko sta propadla dva razpisa za mesto urednika. Osebno sicer menim, da je časopisov, ki pokrivajo lokalno dogajanje, pri nas dovolj, vendar so občinski svetniki presodili, da je glasilo potrebno. Zagotovim lahko, da glasilo nikakor ne bo trobilo župana in da bom kot urednik denimo zelo omejeval število fotografij, na katerih se bo pojavljal župan.« Sicer pa se Krasko vidi v vlogi koordinatorja in ne avtorja, saj želi, da bi bilo glasilo podobna občinskih organov in zavodov samih, katerih uslužbenici bodo tudi avtorji prispevkov.

Ivan Krasko je bil za odgovornega urednika soglasno imenovan na aprilski seji občinskega sveta. Odlok o izdajanju občinskega glasila je bil sprejet že novembra 2004, potem pa se je začelo bolj ali manj zavzeto iskanje urednika. Malo pred sprejetjem odloka o glasilu smo v Parku objavili informacije o zelo visokih zneskih (15 milijonov tolarjev letno), ki jih za svojo promocijo v oglasnikih Novi medij in Vaš mesečnik porabi Mestna občina Novo mesto oziroma njeni zavodi in podjetja. Neracionalna poraba za promocijo je bil tudi eden od razlogov, da je občina sploh začela z razmislekom o lastnem glasilu. (Uroš Lubej)



## Mestni potniški promet

# Se občini obeta tožba?

Uroš Lubej

Predstavniki podjetja Connex Bernard Majhenič je napovedal, da bo v primeru, da Mestna občina Novo mesto z njihovim podjetjem v kratkem ne podpiše koncesijske pogodbe, le to ustavilo izvajanje mestnega potniškega promera, mestno občino pa bodo tožili za nastalo škodo.

Mestna občina Novo mesto je podjetju Connex namreč že pred nekaj meseci izdala odločbo o izboru na javnem razpisu za podelitev koncesije. V podjetju menijo, da mora novomeška občina na tej podlagi in v skladu z razpisnimi pravili z njimi podpisati pogodbo. Podjetje Connex je ravno na podlagi te odločbe že izvedlo reorganizacijo mestnega potniškega prometa, prav tako pa je izvedlo nakup petih avtobusov, ki sedaj niso v uporabi.

Do zastoja je prišlo marca, ko so občinski svetniki županu mestne občine naložili, da vsaj še tri mesece ne podpiše pogodbe z izbranim izvajalcem in da naj v tem času skupina neodvisnih strokovnjakov naredi temeljito študijo o smiselnosti in možnih načinih izvajanja javnega potniškega prometa v Novem mestu. Razlog za »upor« svetnikov je bil med drugim katastrofalno poročilo nadzornega odbora, ki je razkrilo, da je dosedanja koncesija pravzaprav škodljiva za mestno občino. Nekateri svetniki so v razpravi menili, da je nesprejemljivo, da občinska uprava, kljub temu da izvajanje koncesije ni potekalo v skladu s pričakovanji, ni pravočasno naredila ustreznih strokovnih elaboratov in preučila vse možnosti, še preden se je stara koncesijska pogodba iztekla.

Na občinski javni razpis za izbiro novega koncesionarja se je konec decembra prijavilo zgolj eno podjetje, Connex, ki je bilo tudi izbrano. Predstavniki podjetja v primeru podpisa nove pogodbe obljublajo, da bodo mestne avtobuse zagotovo napolnili, Majhenič pa je opozoril, da se že sedaj (po reorganizaciji linij) zelo močno povečuje število potnikov.

V mestni občini še niso komentirali Majheničeve napovedi, iz kabineta župana so nam poslali kratko poročilo o delu skupine, ki so jo ustanovili na predlog župana: »Mestna občina je ustanovila komisijo, kot ji je naložil občinski svet, v njej pa so Miloš Dular, Jure Duh, Jože Kobe, Milan Bratič, Gregor Macedoni, Alojz Turk, Ivan Hrovatič, Darko Bohte in Borut Škerlj. Prijavitelj na razpis (Connex) je komisiji predstavil rezultate dela po uvedbi sistema PRODATA in novega tarifnega sistema, predstavil je tudi predlog nove krožne linije v ožjem območju mesta in predlog nove linije za neposredno povezavo Bršljina z Mačkovecem. Komisija je obravnavala še problematiko avtobusnih postajališč in C/B (cost/benefit) vidik koncesije. Predsednik komisije je ob zaključku sestanka določil naloge, ki se nanašajo na prometno tehnični, pravni in ekonomski vidik koncesije. Ob zaključku sestanka je komisija na povabilo prijavitelja na razpisu izvedla preizkus novega malega avtobusa Mercedes Sprinter na trasi predlagane nove mestne krožne linije. Po obravnavi pripravljenega gradiva in na podlagi ugotovitev bo komisija na naslednjem sestanku sprejela sklep, ki bo podlaga za nadaljnje odločanje o izvajanju koncesije.«

Zdi se torej, da je vsa muka občinskega sveta zaman ali pa je vsaj prišla prepozno. Bodisi bo treba pristati na že izvršeno dejstvo – podpisati pogodbo s Connexom – ali pa se sprijazniti z nekajmilijonsko tožbo proti novomeški občini.

## Dolenjski arhitekti z novim predsednikom



Na skupščini Društva arhitektov Dolenjske in Bele krajine DAD, ki je bila 10. maja, so bili izvoljeni nov predsednik in člani izvršilnega odbora. Arhitekta Marjana Zupanca, ki je društvo vodil zadnji dve leti in pol, je zamenjal arhitekt Jože Slak, člani izvršilnega odbora, ki predstavljajo delovno jedro društva, pa so Borut Simič, Zdenka Brodarič Hribernik, Liljana Jankovič Grobelšek, Marjan Zupanc, Dare Homan, Iztok Kovačič in Jure Kocuvan. Člani društva so ocenili, da je društvo v zadnjih

dveh letih dobro delovalo. Dejavnosti so bili ob obravnavah pomembnih urbanističnih in planskih dokumentov Mestne občine Novo mesto (Univerza v Drgančevju, Ureditveni načrt za bolnico, Zaloška kotlinica, blok na Ragovski ulici ipd.). Medijsko najodmevnejši dogodek je bila organizacija 100. obletnice rojstva akademika in rojaka prof. arhitekta Marjana Mušiča jeseni 2004. Društvo za to jesen napoveduje niz predavanj in pogovorov na temo položaja in kakovosti arhitekture v našem prostoru.

# Table lokalov v Novem mestu



Dva meseca nazaj smo objavili prispevek o zamenjavi svetlobne table pri vhodu v mestno jedro, in sicer je podjetje Intelekta nadomestilo staro tablo, ki je opozarjalo na zaprto Restavracijo Breg s svojim logotipom. Pri vodji novomeške enote zavoda za varstvo kulturne dediščine smo se pozanimali, ali podjetje Intelekta za postavitev oziroma zamenjavo reklamne table potrebuje njihovo soglasje. Danilo Brešček o tem pravi: "V skladu z določili PUP za mestno jedro morajo investitorji (lastniki ali najemniki prostorov ali objektov) za vsak poseg v mestnem jedru pridobiti kulturnovarstvene pogoje in soglasje. Tako bi moralo biti tudi v konkretnem primeru, čeprav je nova tabla nadomestila staro v enakih dimenzijah, pa v izrazito drugačnih barvnih tonih. Stari napis za restavracijo Breg je v taki obliki stal že vsaj od leta 1976 in je bil vsaj enkrat barvno preoblikovan. Vertikalni svetlobni napis sta bila postavljena torej brez pogojev naše službe, sta neustrezna in ju je potrebno odstraniti. Ne nazadnje je ob zamenjavih izveskov in urbane opreme priložnost, da se neustrezne (kar je bil tudi izvesek restavracije Breg) nadomesti s primernejšimi, bolj oblikovanimi in usklajenimi s podobo mesta. Pri tem se bodo morale firme, ki nastopajo s svojimi celovitimi podobami na izbranih lokacijah, prilagajati jedru in ne obratno."

Direktorja murskosoboškega podjetja Intelekta smo glede na te informacije vprašali, kako to, da za postavitev table niso pridobili kulturno varstvenih pogojev. Boris Farkaš je pojasnil: "Od novomeške gostinske šole smo odkupili njihov svetlobni napis in ga rekonstruirali za naše potrebe. Nismo bili seznanjeni s tem, da bi morali – glede na to, da gre pravzaprav za isto tablo, ki smo jo zgolj prebarvali v naše barve – pridobivati kulturno varstvene pogoje. V kolikor je to res potrebno, bomo vlogo podali. Sicer pa se mi zdi nenavadno, da je na udaru zgolj naše podjetje, saj je v naši neposredni bližini še nekaj podobnih zadev, in ne vem, v čem mi izstopamo." Na to opozarja tudi Danilo Brešček: "V starem mesrtnem jedru je že dalj časa še več drugih primerov neustreznega oblikovanja napisnih tabel, naj omenim le najbolj kričečega: prosto stoječa tabla na robu pločnika pred hišo Glavni trg 10, ki usmerja k trgovini Vimpro in kitajski restavraciji. Kljub prijavi na inšpekcijo tabla še vedno stoji."

## Prehod pešcem čez prehod za pešce – prepovedan!

Križišče v Žabji vasi (na križišču med Šparom in Revozom) je res nekaj posebnega. Rdeča luč za kolesarje in pešce se namreč sploh ne ugasne, tako da je prehod na tem mestu pravzaprav ves čas prepovedan.



## Živela Jugo – slavija!

V gozdičku ob cesti med Petelinjekom in Ratežem je nekdo nepravilno parkiral svojega jugota in kot kaže ni še nihče poklical mestnih redarjev.







Sprememba volilne zakonodaje

# Težki dnevi za nestankarske liste

Matjaž Verbič, foto Boštjan Pucelj

Matjaž Verbič je član Društva Novo mesto.

## Ogroženi interesi političnih strank

V zadnjih letih, predvsem pa v zadnjem mandatu, smo povsod po državi zaznali prodor civilne sfere na lokalni parlamentarni sceni. Mestne liste, gasilci, lovci, športniki, stanovska združenja, prebivalci delov naselij, vsi po pravilu nestransko in nadstransko usmerjeni, so ponekod z volilnimi dosežki do te mere in tako resno ogrozili primat (in proračun!) političnih strank na domačem dvorišču, da je zadeva postala resna in zaskrbljujoča. Toliko bolj, ker so se začele tovrstne liste že povezovati.

V Novem mestu so tako imenovane civilne liste (Društvo Novo mesto, Lista za Dolensko, Športna lista, lista F. Koncilije) zbrale 11 glasov ali tretjino vseh glasov mestnega sveta.

## Zakaj civilna združenja rinejo v politiko?

Razlogov je več, zagotovo pa med pomembnejše sodi oportunistično spoznanje, da neposredni vpliv na vzvode (lokalne) oblasti lahko prinaša mnogotere, neposredne in posredne, tudi dolgoročne koristi. Zadeva je tudi udobnejša od poskusov pritiskov zainteresirane in angažirane javnosti, protestov, cestnih zapor, javnih sporočil itd., skratka bolj »udobno« od drugih oblik in metod, ki jih pozna in prizna arzenal sodobne nemilitantne civilne scene.

Drugi veliki razlog je porast nezaupanja javnosti do vsega, kar diši po politiki in strankah. V tesni zvezi s tem je realno spoznanje političnih strank, da je njih teža in cena v očeh javnosti tako nizka, da bi se utegnili celo zgoditi, da nekatere etabrirane parlamentarne stranke sploh ne bi prišle v občinski svet.

Tega so se na zadnjih volitvah že zavedale nekatere stranke in kandidirale s podmladki ali s svojimi manj eksponiranimi derivati. Se sicer pozna na proračunu, na koncu pa le prav pride vsak glas. Rešitev pa je bila kratkega diha, saj jih je javnost prepoznala in na prihodnjih volitvah ne bi več uspeli.

## Sistemska rešitev marginalizira civilne interese

Treba je bilo nekaj storiti. Najprej so civilne liste izgubile pravico do apanaže, rednega prispevka iz proračuna glede na volilni uspeh, ki zadnja leta pripada samo

političnim strankam. Ni bilo dovolj, stranke so terjale in dosegle sistemsko spremembo.

Država je na pobudo politike sklenila drastično dvigniti vstopni prag za občinski parlament. Prej je bilo potrebno 15 podpisov občanov, sedaj pa morajo neodvisne liste zbrati 2 odstotka podpisov volivcev v konkretni volilni enoti. Ker bi to v nekaterih sredinah lahko pomenilo več tisoč oseb, je zakonodajalec zgornjo mejo omejil na 2500.

Ne moremo se tudi znebiti občutka, da so spremembe prišle nekako na »mala vrata«. Brez pompa in protestov civilne sfere, ki ponavadi spremljajo take diskriminatorne posege. Tudi opozicijske politične stranke, ki pogosto iščejo oporo in zaslonbo v različnih civilnih združenjih, so bile tiho. Vse skupaj se je dogajalo in sprejemalo v prednovoletnem času veselih pričakovanj in profanih skrbi, le kdo bi bil ob tem pozoren na še eno spremembo desetkrat spreminjanega in krpanega zakona!

Posledice so in bodo, zakonodajalcu pa je zelo verjetno za lep čas uspelo izriniti civilno sfero iz parlamentarnih klopi in jo vrniti na mesto v kuloarjih lobiranja, kravjih kupčij in predvolilnih koalicij.

## Paradoks ostaja

Politično stranko, ki lahko deluje na vsem območju države in svobodno vlaga kandidatne liste v vseh volilnih enotah za vse ravni volitev, lahko ustanovi 200 polnoletnih državljanov. Vsaka drugačna civilna integracija volivcev pa mora za določitev kandidatov v eni sami lokalni enoti zbrati polna 2 odstotka vseh volilcev.

Konkretno to za Mestno občino Novo mesto pomeni, če tako prek palca odštetejemo volivce novih občin Šmarjeta in Straža, da mora na primer Društvo Novo mesto, če želi zadržati privilegij svetniškega vpliva na občinske odločitve, skoraj 600 glasov podpisane podpore zbrati že v »kvalifikacijah«!

Če želiš delovati politično, se moraš organizirati politično, je grenko spoznanje vseh tistih, ki so imeli navado reči, da je politika prerena stvar, da bo jo prepustili samo politikom.

## In kako izgleda tako podpisovanje?

Predvidevamo, da se bo moral vsak, ki bo želel s podpisom podpreti sodelovanje

nestransko, civilne liste na volitvah, z veljavnim osebnim dokumentom, iz katerega je razvidna identiteta in stalno mesto prebivanja (osebna izkaznica ali potni list), odpraviti na svojo upravno enoto. Tam bodo preverili identiteto in ugotavljali istovetnost, nato pa mu bodo izročili potrdilo, ki ga bo izročil predstavniku liste, ki jo namerava podpreti. Seveda vsakdo lahko podpre le eno listo.

## Špekulativni izračuni kažejo, da bo na upravnih enotah gneča

Problem tiči v logistiki. Papirja za podporo ni moč dobiti na zalogo ali naročiti po pošti (pravzaprav: le zakaj ne, če bomo lahko kmalu elektronsko glasovali?), ampak bo volilna komisija z rokovnikom volilnih opravil točno opredelila obdobje, ko je to mogoče. Predvidevamo, da bodo na razpolago za to trije tedni, kar se še nekako ugodno sliši, dokler se ne zavemo, da je v teh treh tednih le 9 uradnih dni, če ni vmes še kak praznik. Če še malo računamo, to pomeni, med brati, vključno s popoldanskimi urami ob sredah, kakih 42 delovnih ur ali 15 oseb na uro. Morda bi se še izšlo, če bo kandidature vlagalo samo Društvo Novo mesto. Kaj pa če se bodo pred okenci matične službe drenjale še druge civilne liste in njih podporniki?

## Realnost je kruta

Drena verjetno ne bo. Kdor je že kdaj organiziral kaj podobnega, ve, kako težko je pripraviti in spraviti ljudi pred okenca. Tega se zavedajo tudi v Društvo Novo mesto, ki se na to že zavzeto pripravljajo, saj bodo morali za to aktivirati tretjino potencialnih volivcev. Morda jim bo uspelo; ni jih malo, ki dvomijo. Ne nazadnje imajo lastno izkušnjo izpred štirih let, ko so ob vlaganju kandidatne liste z muko in s težavo prav zadnjo uro zbrali 15 podpisnikov.....

Ne samo drena, tudi civilne sfere bo v novomeškem mestnem parlamentu precej manj.

Oblast kvari ljudi in topi ostrino prizadevanj. Bo pa več politike in tako je morda (nekaterim) tudi prav.

Jeseni bodo občinske volitve. Boj za naklonjenost volivcev se je že začel in vsak župan ali stranka, ki da kaj nase, se rajši kaže objektivom in kameram lokalnih medijev. Pred nami sta živahno poletje z obiski političnih veljakov in pregreta jesen, ko ne bo manjkalo obljub in obetavnih napovedi pa tudi bolj nizkih udarcev ne. Lokalne volitve so navsezadnje le politično najbolj relevanten barometer stanja duha in ni ga politika, ki tega ne bi jemal zelo zares.

Lokalne volitve pa bodo letos zaznamovale nekatere spremembe. V prvi vrsti so to ženske kvote, s katerimi naj bi v parlament na vseh ravneh postopoma pripeljali večji delež žensk, že letos vsaj petino na vsaki listi za občinske svete. Druga velika sprememba pa je radikalen in globok poseg v pasivno volilno pravico, ki je vsem organiziranim državljskim združbam, ki niso registrirane kot politične stranke, v skoraj nedosegljive višave dvignil vstopni prag v lokalni parlament, občinski svet ali svet mestne občine.

Državni zbor Republike Slovenije je na redni seji 20. decembra lani sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o lokalnih volitvah in ga objavil v Uradnem listu 121/2005, ki je izšel na predzadnji dan starega leta. Kratak zakon, vsega skupaj 4 členi, glede na pogoste dopolnitve in spremembe tega zakona v zadnjih 13. letih na prvi pogled nič posebnega. Pa ni tako.





... ki nam oživlja žile ...



... in oko ...



... srce razjasni ...





# Mrk pod kozolcem

dr. Marijan Dovič, foto Boštjan Pucelj

Že sredi 19. stoletja se je v slovenskem prostoru oblikovala teza o posebnem pomenu umetnosti, umetnikov in predvsem slovenske literature pri zgodovinskem konstituiranju slovenskega naroda in nacionalne države, kasneje poimenovana tudi »slovenski kulturni sindrom«. Ne glede na to, da je znotraj humanistike v zadnjih letih teza kot ideološki konstrukt doživljala kritike in delno relativizacijo, je v času zgodovinskih okoliščin ostajala uporabna kohezivna točka v procesih izgradnje slovenske kulturne in politične suverenosti: ohranjala je ideološki naboj, potreben za tako podjetje. V tem okviru je bila umetnost instrumentalizirana, podrejena »višjemu cilju«, zato njena družbena relevantnost ni prihajala pod vprašaj; fantazmatski konsenz o pomenu slovenske kulture pa je, ironično ali ne (fantazme imajo pač realne učinke), v resnici dobival bitko za suverenost.

Po desetletju in pol svobode in samostojnosti je ta zamisel v glavah *zaslužnih kulturnikov* in intelektualcev še močno živa, četudi pluralizem morda ni po okusu vseh, saj je prinesel tudi neizbežne streznitve v razumevanju družbene funkcije umetnosti. Vse do nedavnega ni bilo veliko drezanja v tabuizirani konsenz, v zavetju katerega sta se »sončili« subvencionirana kultura in umetnost. Toda veter se obrača. Kdor je pozoren, lahko sledi nizu simptomov, ki v javnosti postopoma pripravljajo teren za drugačne, »treznejše« in »reformirane« poglede: na področju šolstva se implicitno že odsvetujejo »odvečni« humanistični študiji, v znanosti se bohoti retorika »aplikativnosti«, ki strokovnjaka za staro grščino sprašuje, kako bo proizvajal dodano vrednost za kemijske laboratorije. Kljub zunanjemu blišču nagrad kulturnikom in deklarativni zavezanosti politike kulturi in umetnosti iz *realnih* političnih ukrepov lahko že slutimo, kakšne »reforme« se obetajo.

Vendar pa si težko zamislimo politika, ki bi kulturno sfero družbe odkrito označil kot »parazitsko« in »prisesano na proračun«, ne glede na to, kaj si o tem zasebno misli (torej ali je morda vdan častilec Beethovnovih klavirskih sonat in Prešernovih sonetov, ali pa mu za vrhove zahodnega civilizacijskega kroga brezmejno »dol visi«). Pač pa to vse bolj odkrito počne del mlajše generacije ekonomistov, med njimi predvsem razvpiti Mičo Mrkaič, ki s svojimi provokacijami vsekakor zbuja pozornost. Radikalne pozicije so medijem zanimive in Mrkaiču gotovo prinašajo publiciteto, kakršne mu recimo objava pesmi v kulturni reviji *Dialogi* (res je, kot mladenič se je sedanjí kolumnist *Financ* in predavatelj na FOV v Kranju skušal prebiti med velikane slovenskega pesniškega peresa!) ni mogla prinesti.

V kolumni »Največje sranje vseh časov« (*Finance*, 20. aprila 2006) se Mrkaič loteva subvencij kulturnikom, »ki so se prisesali na proračun, ki jim zaradi kdovekakšnih zaslug za narod plačuje zdravstveno in socialno zavarovanje«, kar po njegovem kaže, da »v Sloveniji še vedno živijo ideje stalinizma, ki je 'kulturnike posebnega pomena' (pod)kupoval z denarjem davkoplačevalcev«. V resnici gre za precej primitiven zapis, ki hkrati apelira na nizkotna egalitarnična čustva ter slavi ekonomijo »tržnega uspeha« in socialne razlike. Po njegovem je narava opisanega prerazdeljevanja »roparska«, in sicer nenasitneži »perverzno« ropajo »nekoga, ki proizvaja dodano vrednost, na primer vestnega avtomehnika«. Toda anomalije sistema,

V takem sistemu so potencialni »paraziti« pravzaprav vsi, ki so kakor koli prisesani na državni denar: konec koncev tudi sodniki, zdravniki, učitelji, subvencionirani kmetje. To pa je logika, ki nam obeta izgradnjo *skupnosti trgovalcev* brez tradicije, brez spomina in s »polomljenimi« jeziki, ki jo sem in tja pozabava kak harmonikar pod kozolcem, preigravajoč uvožene poskočne alpske viže, ki godijo »vsakemu ušesu«, pa še tako »echt« avtohtone so ...



ki jih navaja in močno potencira, npr. prisotnost arhitektov in posameznikov, kot so Lovšin ali Magnifico, so resda diskutabilne, nikakor pa ne morejo odtehtati tega, da bi postavili celoten sistem pod vprašaj.

Z nevtralnega opazovališča se vidi še nekaj. Ne da bi se spraševali, kaj je v ozadju tega pisanja (je to iskreno prepričanje, sla po publiciteti, zamera/frustracija do umetnikov in intelektualcev kot nosilcev simbolnega kapitala, med katere kljub doktoratu omenjeni ni pripuščen; morda neka kombinacija omenjenega?), je mogoče uvideti, da argumentacija deluje *prepričljivo*. Apelira na »avtomehnike«, »rudarje«, »vestne delavce«, ki naj pomagajo zrušiti »stalinistični« sistem in »pravičnejše« razporediti denar. Do tu morda zadeve kolikor toliko stojijo. Vendar pa se moramo vprašati, v kakšnem okviru je teza postavljena. In tu bomo hitro videli, da ne gre za levičarski egalitarizem, temveč za neoliberalno logiko »tržne regulacije« celotne družbe, ki ne priznava, da kapitalistično gospodarstvo proizvaja nevarne socialne (in okoljske) anomalije, ki jih komajda lahko kompenzira država (reflektirata pa jih kvečjemu umetnost in humanistika). V takem sistemu so potencialni »paraziti« pravzaprav vsi, ki so kakor koli prisesani na državni denar: konec koncev tudi sodniki, zdravniki, učitelji, subvencionirani kmetje. To pa je logika, ki nam obeta izgradnjo *skupnosti trgovalcev* brez tradicije, brez spomina in s »polomljenimi« jeziki, ki jo sem in tja pozabava kak harmonikar pod kozolcem, preigravajoč uvožene poskočne alpske viže, ki godijo »vsakemu ušesu«, pa še tako »echt« avtohtone so ...

Temu futurističnemu zarisu »kulturnega sindroma« stoji nasproti stopetdesetletni okostnjak, ki »lobiju na delu« (kot kulturnike imenuje Mrkaič in hujskaško doda, da se bodo privilegiranci »do smrti tolkli za udobno življenje na vaš račun«) narekuje, da nasede interesom nekega drugega »lobija na delu« (knjigotržcev in založnikov) in v boju proti *trivializaciji* celotne sfere s peticijo brezglavo zahteva neobdavčenost knjige, in sicer z »arhetipskimi« formulacijami, npr. da je »davek na slovensko knjigo, glede na njen pomen

za slovensko identiteto, ponižujoče dejstvo«, kajti to je »najmanj, kar država dolguje svojim prednikom, ki so ji predvsem s knjigo skozi stoletja omogočali današnjo sedanost, in obenem najmanj, kar dolguje sedanjí in prihodnjim generacijam«; sklene pa, da je »ničelna stopnja DDV edina kulturna stopnja davka za slovensko knjigo, najmanjši skupni imenovalec slovenske omike in civilizacije ter majhno upanje in obet za našo prihodnost«. Peticija, ki so jo podpisali mnogi izjemno ugledni umetniki in znanstveniki, je *nasedla*, in sicer zato, ker nediferencirano obdavčenje celotnega knjižnega trga ne spodbuja proizvodnje in potrošnje vrhunske ustvarjalnosti, temveč, grobo rečeno, le omogoča večjo cirkulacijo posekanega in v papir spremenjenega drevja.

Prave rešitve se najbrž ne skrivajo v kvantiteti, ampak v izboljšavah sedanjega kvalitativnega sistema. Z njim seveda so in bodo težave, prerivanja, boji in zamere, pa tudi anomalije; ampak to je pač sestavni del kompleksnega urejevanja. Kdor pa le nekoliko bolje pozna »parazite«, ki so si trdo priborili svojo »ugodnost«, ve, da si jo zaslužijo večinoma bolj kot marsikateri drugi (javni) delavec: tu so prevajalci, ki so za bore (in praviloma zapoznele) fičnike prebedeli noči ob pomembnih literarnih ali teoretskih tekstih, glasbeniki, ki za minimalne honorarje pišejo zahtevne orkestracije ... Skratka, mnogo bolj kot paraziti in zaslužkarji so kulturniški *entuziasti*, zaradi katerih (in zaradi katerih dela) je vredno živeti v tej skupnosti. A da bi ohranili to vrednoto in jo zavarovali pred »novimi strujami« (tako so nekoč imenovali umetniško dekadenco), bo treba precej več, kot oklepati se okamnele apologetike »slovenskega kulturnega sindroma«. Iz umetnostne in intelektualne refleksije bodo morali priti na plan prepričljivejši argumenti za prisotnost umetnosti, s tem pa tudi humanistike, v javnem življenju (in državnem proračunu).



Pobude za revitalizacijo starega jedra Novega mesta

## Dajmo, naši!

Mitja Simič, foto Tomaž Levičar

V zadnjem občinskem mandatu se je vendarle kar nekaj stvari premaknilo z mrtve točke, o čemer pričajo tako izvedbe (številne nove pešpoti, otroška igrišča, oprema itd.) kot tudi številni elaborati. Poleg tega smo v mestnem jedru pred kratkim dobili prostore za galerijo in mladinski hotel, s čimer sta dve prazni stavbi dobili novo mestotovorno vsebino. Če bomo večno nezadovoljni z vsem narejenim, lahko zatremo še tisto, kar je bilo v mestnem jedru vendarle storjeno dobrega.



Beseda »pobuda« naj bi pomenila nekaj, kar povzroča kako dogajanje oziroma delovanje. Vendar pa ima včasih človek občutek, da v Novem mestu velika večina pobud ostane le na ravni želja, zgodi pa se ponavadi bolj malo, vsekakor pa manj od pričakovanega. Za vsestranski napredek kakovosti življenja v nekem okolju je pomembno, da čim več želja prestopi prag nedejavnosti in da kot pobuda dejansko sprožijo dogajanja. V zadnjem času smo pričali velikemu številu pobud za urejanje v Novem mestu, predvsem v njegovem starem mestnem jedru. Pobude prihajajo z najrazličnejših strani - od civilnih združenj, medijev, ustanov do posameznikov. To, da pobude so, je seveda razveseljivo, saj pomeni, da se vendarle še pretaka kri po žilah tega mesta in da upanje ni zamrlo.

Nedavno smo dočakali tudi največjo zbirko pobud na enem mestu, ki jih je podala kar Mestna občina Novo mesto v okviru izhodišč za dopolnitve Prostorskih ureditvenih pogojev za mestno jedro (Pregled pobud za zgodovinsko središče Novega mesta, ki ga je pripravil mestni arhitekt Tomaž Levičar). Na prvi pogled je videti, kot da občina spodbuja samo sebe, da končno kaj ukrene. Lahko pa na zadevo pogledamo tudi drugače, z bolj pozitivne plati - namreč da se občina vendarle odziva na pobude vsaj tako, da jih zazna in evidentira ter posreduje izdelovalcem prostorskih dokumentov. V zadnjem občinskem mandatu se je (predvsem po zaslugi mestnega arhitekta) vendarle kar nekaj stvari premaknilo z mrtve točke, o čemer pričajo tako izvedbe (številne nove pešpoti, otroška igrišča, oprema itd.) kot tudi številni elaborati. Poleg tega smo v mestnem jedru pred kratkim dobili prostore za galerijo in mladinski hotel, s čimer sta dve prazni stavbi dobili novo mestotovorno vsebino. Če bomo večno nezadovoljni z vsem postorjenim, lahko zatremo še tisto, kar je bilo v mestnem jedru vendarle storjeno dobrega. Že tako se zdi, da mestni arhitekt in z njim mestno jedro proti koncu mandata od vrha občinske oblasti nista več deležna takšne naklonjenosti pri rezanju občinske pogače in pri odločanju o prioritetah.

Če pregled pobud za zgodovinsko središče Novega mesta pogledamo malo natančneje, vidimo, da so sistematizirane kar v 51 tematskih sklopov, kar pomeni, da gre za res obsežno zbirko. Velika večina je takih, ki bi verjetno takoj dobila podporo tako strokovne kakor tudi nestrokovne javnosti. Med kopico nespornih pobud pa se najdejo tudi kake, o katerih smiselnosti bi se dalo raz-

pravljati (npr. preimenovanje KS Center v KS Rudolfovo, zagotovitev glasbe iz zvočnikov na Glavnem trgu, plovila na motorni pogon na Krki, veselice na Glavnem trgu, ureditev parka kozolcev itd.) in tudi kar nekaj nasprotujočih si pobud (npr. pobuda za zasaditev drevoreda na Glavnem trgu in hkratna pobuda za odstranitev vseh dreves na trgu, pobuda za uvedbo dvosmernega prometa skozi Glavni trg in hkratna pobuda za ukinitvev prometa v mestnem jedru itd.). To pomeni, da tega pregleda pobud ne moremo jemati kot usklajen izbor, ampak predvsem kot nabor vseh mogočih pobud, ki bi morale še enkrat skozi sito presoje družbene sprejemljivosti, tako najširše javne kot tudi strokovne. Vsekakor je dobro, da evidenca pobud obstaja, da se sproti dopolnjuje ter da se te pobude upošteva pri vseh dejavnostih, ki zadevajo staro mestno jedro - od (manjkajočih) strateških dokumentov do izvedbenih projektov.

Ob vsej načelni pozitivnosti pobud pa bi morda vendarle veljalo razmisliti o naslovu - nekakšnem zaščitnem znaku, pod katerim je bilo letos poleg obravnavanih pobud izdelanih še nekaj dobro pripravljenih in lepo oblikovanih strokovnih elaboratov mestne občine na temo mestnega jedra (črne točke, uresničitve itd.). Ta se namreč glasi »Rudolfovo - zgodovinsko središče Novega mesta« (to nekako sovпада s pobudo o preimenovanju KS Center v Rudolfovo). Ime »Rudolfovo« je lahko povsem nesporno poimenovanje neke zbirke ali česa drugega, kar se navezuje na Novo mesto, kot je bilo nesporno tudi poimenovanje legendarne novomeške rock skupine. Reč pa postane nekoliko nerodna, če ob tem imenu dodamo pripis, ki je zgodovinsko in vsebinsko sporen. Kot vemo, se prvotno ime našega mesta Rudolfswerd ni nikoli prijelo med domačim prebivalstvom, ki so mesto od samega začetka poimenovali kot Novu mestu oz. Novo mesto (v nemški verziji Newnstatel). Sploh je zgodovina imena Rudolfovo zelo zanimiva. Ime so izumili leta 1858, ko so Novomeščani (nekoliko lakajsko) svoje mesto hoteli poimenovati v čast takrat novorojenega sina Franca Jožefa - prestolonaslednika Rudolfa. Leta 1865, ko je mesto praznovalo 500. obletnico ustanovitve, se je to dejansko zgodilo. Nad prisiljenim imenom Rudolfovo, ki so ga uporabljali le državni birokrati, so dokončno obupali s koncem Avstroogrške monarhije. O vsem tem pričajo številni zgodovinski viri (Vrhovec, Vilfan, Jarc in drugi). Rudolfovo torej ni »zgodovinsko jedro Novega mesta«, ampak samo staro in ne

najbolj uspešno poimenovanje za Novo mesto. In ne more se staro jedro mesta kar naenkrat imenovati drugače kot celo mesto, ker se nikoli ni.

Sicer pa je pri celi stvari najbolj pomembno, kakšne ambicije imamo v zvezi z mestnim jedrom in s kakšnimi mehanizmi jih nameravamo udejanjiti. Če hočemo, da bo to privlačen in spodbuden del mesta, vez med bogato zgodovino in gospodarsko bogato sedanostjo mesta (kot se zadnje čase radi pohvalimo na račun Krke, Revoza in Adrie), se bo starega mestnega jedra treba lotiti dosti bolj organizirano in celovito ter ekonomsko bolj domišljeno, skratka na višjem nivoju. Obstoječi prostorski ureditveni pogoji iz leta 1991, ki jih nekateri krivijo za mestno mrtvilo, so eni boljših tovrstnih dokumentov pri nas in se jih v praksi še premalo upošteva. Seveda bi se prostorske dokumente dalo posodobiti, vendar ne na način, da se npr. še preostala stanovanja na Glavnem trgu nadomesti s poslovnimi prostori, ki živijo le par ur ob delavnikih, sicer pa so prazni in zvečer temni (ter brez rož na oknih). Žal pa je prav to ves čas ena od poglavitnih tem zelenih sprememb obstoječih prostorskih ureditvenih pogojev.

Pri vsej stvari torej ne gre le za prostor in arhitekturo, saj sta bila ta vedno le odsev širših družbenih dogajanj. Problem reševanja starega mestnega jedra je treba zastaviti dosti širše kot samo s prostorsko in z gradbeno regulativo, čeprav je tudi ta pomembna. Govorimo o širšem družbenem razvoju, o dvigu kakovosti življenja v vseh pogledih - o mestnem jedru kot posebni vrednoti. In tu je lahko zainteresirana javnost, ki razmišlja in daje pobude, zelo pomembna, saj pomaga ustvarjati pozitivno družbeno klimo za kvalitativne premike v vrednostnem sistemu naše lokalne skupnosti. Dajmo naši!



Luka Blažič:

# Položaj študentov je že

Uroš Lubej, Damijan Šinigoj, foto Borut Peterlin

V začetku prvega letnika študija komunikologije, ki ga je opravljal izredno, je na zavodu za zaposlovanje, kjer je dvignil potrdilo, da ni iskalec zaposlitve, srečal Gregorja Rožanca, ki je pri Društvu novomeških študentov urejal knjižnico ugodnosti in popustov. Gregorju delo ni več ležalo, tako da mu je predlagal, da ga nadomesti. Vsako leto je prevzemal več odgovornosti, od omenjene knjižnice, sodelovanja s Parkom, trženja in vodenja Cvičkarije, vodenja Park lige in sodelovanja pri drugih projektih. Dve leti nazaj je bil tako logična izbira za položaj predsednika novomeške študentske organizacije. Pod njegovim vodstvom so se nadaljevali in poglobljali vsi najpomembnejši projekti društva. Postali so veliko bolj vplivni na državni študentski ravni, začeli so se nekatere nove vsebine, društvo pa razmišlja o ustanovitvi novih zavodov, poleg študentskega servisa, Založbe Goga in LokalPatriota. V zaostrenih pogojih, v katerih so se v zadnjih letih znašle študentske organizacije, je društvo pod vodenjem Blažiča uspelo racionalizirati stroške in ob tem ohraniti vse pomembnejše dejavnosti. Sicer pa so se študentske organizacije, vključno z DNS, v zadnjih mesecih znašle v središču političnega dogajanja, saj se ne morejo sporazumeti z vlado glede prihodnosti visokega šolstva, položaja slovenskih študentk in študentov ter njihovih organizacij. 24. maja – na predvečer nekdanjega dneva mladosti – bo krovna študentska organizacija pripravila demonstracije, t.i. Črno sredo

**Stališče vlade in podmladkov koalicijskih strank je, da so organizatorji protestov politično motivirani in da so zelo hitro zapustili pogajanja. Protesti t. i. Črne srede naj bi tako bile sprožene veliko prehitro in sredi pogajanj. Zakaj ste se študentje odločili za vnovične proteste?**

V poteku pogajanj se je izkazalo, da vladni pogajalci niso pripravljani na nikakršne kompromise. Ne samo to – vrnili so se na prvotne pozicije in požrli dane obljube. Od prve Črne srede do danes so se vladni pogajalci vrnili na svoja stališča z začetka leta 2005, ko so začrtali predlog gospodarskih in socialnih reform. Glede očitkov, da gre za politično motiviranost, pa je tako: naši pogledi so taki, kot so bili že pod prejšnjo vlado, in menim, da je določena podobnost pogledov študentov in sedanje opozicije na prihodnost visokega šolstva bolj ali manj naključna. Poleg tega gre morda pri podmladkih strank, ki nam nasprotujejo, za določene apetite, ki so usmerjeni proti avtonomiji študentskih organizacij. Takoj ko bi se študentski denar prelival v vladne razpise, bi to lahko pomenilo, da bi se pri njegovem razdeljevanju upoštevalo načelo politične pripadnosti, kar seveda ustreza podmladkom vladajočih strank. V tujini nam zavidajo našo avtonomijo in Slovenija bi lahko bila za zgled drugim, namesto da to rušimo.

**Kakšne so konkretne zahteve študentov?**

Razdelimo jih lahko v dva sklopa. Prvi je socialni, drugi pa se nanaša na ohranitev dosedanje organiziranosti študentov. Zahtevamo študij brez šolnin, 20 000 novih štipendij, dosledno implementacijo bolonjske reforme, 5000 novih študentskih postelj, ureditev položaja študentskih družin in študentov invalidov ter zaposlitev v prve pol leta po diplomu. Drugi sklop pa zadeva ohranitev študentske olajšave in ohranitev študentskega dela prek študentskih servisov.

Vlada načrtuje dodatno obdavčenje študentskega dela že s 1. januarjem 2007. Ocenili smo, da bo tretjina študentov ostala brez sredstev za šolanje. Tega upada študentskih prihodkov vlada ne namerava nadomestiti z dvigom števila štipendij. Skratka, druga Črna sreda nikakor ni prehitra: odločitev za demonstracije je padla 3. maja, ko so se vladni pogajalci vrnili na svoja izhodišča in zavrnili večino naših zahtev.

**Kaj je po vašem mnenju narobe z vladnim predlogom za uvajanje odloženih šolnin?**

Napoved odloženih štipendij dodatno zaostre položaj – v tujini se je izkazalo, da se te iz leta v leta višajo. Študent bo po končanem šolanju že v začetku hendi-kepiran. V trenutku, ko naj bi se posvetil

iskanju stanovanja in oblikovanju družine, se bo začelo nekajletno odplačevanje večmilijonskega dolga, ki se bo nabral po sistemu odloženih šolnin. To je poslabšanje položaja mladih in temu nasprotujemo. Sicer pa se ne strinjamo že z izhodiščno idejo uvajanja kakršnih koli šolnin. Za nas je visoko šolstvo javna dobrina. Po vladnem predlogu po bo to dobrina zgolj za bogatejše. Prav tako moramo vedeti, da že sedanjí študij ni brezplačen: stanovanja, stroški študija, prehrana itd. nikakor niso poceni.

**Vlada je napovedala, da bo študentsko delo izenačila z ostalimi oblikami dela na trgu delovne sile. Študentska organizacije, katere del je tudi DNS, je proti temu. Zakaj konkretno ste proti temu? Vladni pogajalci trdijo, da gre konec koncev za anomalijo, saj ponudba študentskih servisov zaradi nižjih dajatev pomeni neloyalno konkurenco.**

Vladni pogajalci sicer govorijo o izenačitvi pogojev, v resnici pa gre za občutno poslabšanje pogojev študentskega dela. Študentu po tem predlogu seveda tako kot do zdaj ne bo tekla delovna doba, tako da bi bilo tako delo za njega bistveno manj ugodno kot prek običajne pogodbe. Poleg tega pa po podatkih ŠOS študentsko delo za 35 odstotkov študentov pomeni, da kot študentje sploh lahko preživijo: pomeni jim zagotovitev osnovnih pogojev za življenje, bivanje in hrano. Ukinitev tega dela bi za njih pomenila preprosto to, da prekinejo študij in si poiščejo zaposlitev. Tudi za nadaljnjih 50 odstotkov študentov študentsko delo ne pomeni nikakršnega luksuza, ampak minimalno povečanje življenjskega standarda: na primer zagotovitev dveh toplih obrokov na dan, in ne le enega, ki ga dobijo s študentskim bonom. Le 15 odstotkov študentov je takih, ki se za študentsko delo ne odločajo zaradi eksistencialne nuje, ampak zaradi drugih razlogov, kot so na primer pridobivanje potrebnih delovnih izkušenj in podobno. Poleg tega se denar od prihodkov študentskih servisov vrača študentom v obliki koncesnin, ki jih dobivajo študentske organizacije. Zveza študentskih klubov Slovenije je leta 2005 naredila raziskavo, katere vodja sem bil jaz. Ugotovili smo, da je 48 študentskih klubov, kolikor jih je sodelovalo v raziskavi, organiziralo 12 353 dogodkov, na katere je prišlo 651 359 obiskovalcev oziroma udeležencev.

**ŠOS je ob prvih demonstracijah izdal letake z napisi "Poserjem se na šolnine" in še nekaj dokaj "drznih" gesel. Se vam zdi to primerna oblika protesta?**

S tem se nikakor ne strinjam. Čeprav popolnoma soglašam s protesti, je ta nivo

komunikacije absolutno prenizek.

**Protestov se udeležujejo tudi dijakinje in dijaki. Minister za šolstvo je javno podvomil, da vedo, za kaj so odšli od pouka, čeprav jim priznava pravico do protesta.**

To je podcenjevanje in poniževanje mladostnikov. Gre za 17 in 18 let stare ljudi, s katerimi ni tako enostavno manipulirati, kot misli minister. Dijaki gledajo v prihodnost in dobro vedo, za kaj gre.

**Ministrstvo za šolstvo je opozorilo na pomanjkljivo varnost na zadnjih protestih, na katere ste pozvali tudi mladoletne. Enega izmed dijakov naj bi po navedbah ministrstva celo brutalno pretepli. Zakaj ŠOU ni poskrbel za boljšo varnost na demonstracijah?**

Kolikor sem seznanjen, so bili prvi protesti povsem usklajeni s policijo in z upravno enoto. Po incidentu v Lipi so zahteve glede varnosti pri organiziranju množičnih zbiranj zaostrene. Menim, da gre za poskus diskreditacije organizatorjev in poskus premakniti težišče razprave na druge teme. Konec koncev se mi zdi, da če bi bile navedbe resnične, bi javnost za domnevne incidente take vrste izvedela takoj, ko bi se zgodili, ne pa šele zdaj, ko smo napovedali nove proteste.

**Društvo novomeških študentov se v veliki meri financira prav prek dejavnosti svojega študentskega servisa. Ali je delovanje tega servisa z reformami študentskega dela lahko ogroženo in kaj to pomeni za delovanje DNS in njegovih zavodov?**

Čeprav kandidiramo na lokalnih, državnih in tudi evropskih razpisih, večino sredstev za naše delovanje, okrog 70 odstotkov, dobivamo posredno ravno prek prihodkov našega študentskega servisa (*prihodek študentskih servisov dobiva študentska organizacija Slovenije, ki ga potem po dogovorjenem ključu razporeja v regionalne študentske organizacije, op. a.*). To, kar predlaga vlada, pomeni konec lepega dela dejavnosti DNS in tudi velike težave za oba zavoda, ki smo jih ustanovili. LokalPatriot in Goga sta delno samostojna, pa vendar jih DNS še vedno financira, tako da bi bržkone morala omejiti svojo dejavnost. Sicer pa smo že zaradi obstoječih zaostritev študentskega dela nekoliko skrčili našo dejavnost. Sredstva, ki smo jih leta 2005 dobili iz tega vira, so se glede na leto 2004 znižala kar za 27 odstotkov. Letos smo tako zmanjšali število avtobusov v Ljubljano in Maribor, povišali ceno kart in ukinili študentsko rekreacijo. Prav tako moramo zelo racionalizirati naše tekoče stroške.



# zdaj težak

**Društvo novomeških študentov je osrednja študentska organizacija v Novem mestu, pa vendar študentje, ki študirajo v Novem mestu na visokih in višjih šolah, z DNS nimajo pravega stika. DNS pravzaprav ne sodeluje z organizacijami študentov na VSUP ali na višji poslovni šoli. Zakaj?**

Formalno gledano je tako, da morajo za tiste študente, ki študirajo na podružnicah denimo ljubljanskih fakultet, poskrbeti organizacije iz Ljubljane. Vendar sam ne gledam čisto po kalupih. Res pa je, da nobena od naštetih organizacij ni še nikoli prišla do nas in nam predlagala sodelovanja ...

**Vendar tudi DNS ni prišel do njih ...**

To je res. Pa vendar smo skušali ustreči vsem posameznikom ali skupinam študentom, ki so prišli do nas. V LokalPatriotu si študentje lahko organizirajo brucovanja, tam potekajo primorski in štajerski žuri. Poleg tega vendarle zagotavljamo nekatere stvari tudi za te študente, na primer prodajo bonov in podobno. Drugi razlog nesodelovanja je tudi v tem, da v Novem mestu študira veliko "starejših" študentov, ki so že v službah, tako da nekako ne more priti do resnega sodelovanja.

**Pa vendar je mladih študentov, ki študirajo v Novem mestu, čedalje več.**

To je res. Menim, da bo kmalu nastopil čas za bolj tesno sodelovanje, in tudi to priložnost bi izkoristil za poziv vsem študentom, da z dobrimi idejami pridejo do nas.

**V javnosti obstaja občutek, da se DNS bolj kot s študenti ukvarja s kulturno produkcijo. Znatno del sredstev Društva novomeških študentov se pretaka prav v zavode, ki so pravzaprav producenti na področju kulture in niso neposredno namenjeni študentom. S čedalje bolj profesionalnim delom teh zavodov se ti vedno bolj tudi odklikajo od študentov. Kaj sploh konkretno imajo študentje od Društva novomeških študentov in v čem je interes DNS, da ustanovlja "neštudentske" organizacije?**

Pred nekaj leti se je pojavil zelo močan interes, da kadrovski in tudi tedanji finančni potencial, ki se je oblikoval okrog društva, prebije zgolj ljubiteljsko obliko, ki je tedaj obstajala. Zato smo ustanovili zavode, kjer stvari potekajo veliko bolj dolgoročno in profesionalno in tudi vsebinsko širše, kot je to lahko pri društvu. Nikakor pa ni res, da bi DNS bolj kot za študente skrbel za druge stvari. To je morda vtis v novomeški javnosti, kjer je dejavnost LokalPatriota in Goge veliko bolj opazna in tudi promovirana. DNS skrbi za študentsko prehrano, za prevoze študentov v Ljubljano in Maribor, organiziramo festivale za študente, kot sta Cvičkarija, pravno pomoč, delavnice in

tečaje, socialno pomoč, knjižnico ugodnosti in popustov in še mnogo drugega. Morda tega novomeška širša javnost ne opazi, vendar študentje to zelo dobro poznajo. Kar se odraža tudi v številu naših članov. V upravni enoti Novo mesto, ki pokriva tudi Škocjan, Dolenjske toplice, Šmarjeto itd. je bilo po zadnjih podatkih 3753 študentov, DNS pa ima 2364 članov, kar je 63% vseh študentov. Skoraj vsi novomeški študenti so naši člani. Merimo pa lahko uspešnost tudi tako, da se primerjamo z drugimi študentskimi društvi. In kamor koli grem, nas hvalijo, naši študentje pa vodijo kar nekaj zelo pomembnih projektov na državnih študentskih ravni.

**No, kaj pa porečete na trditev, da so DNS včasih vodili študentje, ki so se tako navezali na te funkcije in položaje in najbrž tudi na honorarje, da jih nočejo spustiti iz rok niti sedaj, ko so že zdavnaj iz študentskih let in ko so že v službah?**

Moramo seveda ločiti med društvom in njegovimi tremi zavodi. V društvu delamo samo študenti, kajti po statutu so lahko funkcionarji v društvu samo člani društva, člani društva so pa lahko samo študenti. Je pa res, da imamo zavode, ki so profesionalni in imamo direktorje teh zavodov, ki so prav tako profesionalci. Če hočemo, da so zavodi uspešni, mora biti na vodilni funkciji človek, ki je v daljšem delovnem razmerju, saj gre za velike odgovornosti, za strateško načrtovanje za pet in več let naprej. Tudi na društvu seveda delamo odgovorni ljudje, a pri nas gre za bolj ljubiteljsko delo, ki ga sicer skušamo tudi opravljati kar se da profesionalno. DNS je ustanovitelj vseh treh zavodov in kot tak tudi lastnik. To niso d.o.o.-ji ali s.p.-ji. Po mojem mnenju bi danes težko našli boljše direktorje od zdajšnjih, a če bomo v določenem trenutku presodili, da bi bil kdo drug lahko boljši, da lahko ponudi večjo dodano vrednost vsebinam za študente in za Novo mesto, bomo tega direktorja seveda zamenjali. Nihče pri nas ni večer in noben nezamenljiv.

**Kakšna je vizija DNS glede njegovih zavodov?**

Zavodi morajo ohraniti vsaj trenutno produkcijo in jo celo povečevati. Poleg tega morajo zavodi postajati čedalje bolj neodvisni od svojega ustanovitelja. V prihodnosti pa načrtujemo ustanovitev še kakšnega zavoda, na primer Multimedijskega centra in mladinskega hotela.

**Društvo novomeških študentov je pred kratkim kupilo prostore, v katerih je nekoč bila restavracija Ribja. Sedaj nameravate tu odpreti mladinski hotel. Kako ste financirali nakup? Kolikšen je vložek DNS in kakšna je bila pri tem**





**vloga mestne občine? V projekt je vloženega veliko denarja in povsem naravno vprašanje je, odkod študentom denar, če po drugi strani slišimo, v kako težkem položaju ste ...**

DNS je 10 let varčeval za to, da bi jih nekoč investirali v dobro idejo. Denarja nismo zapravljali za službene telefone, računalnike ali celo avtomobile. Hišo, ki je bila 10 let sramota za mestno jedro, smo kupili s temi sredstvi za 56 milijonov tolarjev, sicer pa je celoten projekt vreden okrog 250 milijonov. DNS tega denarja seveda nima, zato kandidiramo na evropskem razpisu za oživljanje mestnih jeder. Razpis še ni zaključen, računamo pa na to, da bomo od tam dobili okrog 110 milijonov tolarjev. Mladinski hotel Situla je sicer projekt našega študentskega servisa pod nadzorom DNS. DNS je preveč "ljubiteljsko" organiziran, da bi lahko vodil tak projekt. Če bomo ta denar dobili, se bomo lahko pogovarjali z bankami za najem kreditov in začeli projekt, katerega zaključek lahko napovemo za začetek naslednje turistične sezone. Sicer pa je mladinski hotel dobra investicija, ki se bo navsezadnje vrnila v dobro študentov. Opozoriti moram na to, da v regijah južno in jugovzhodno od Maribora, Ljubljane in Koprca ni niti enega mladinskega hotela, medtem ko jih je v ostali Sloveniji že 18. Mestna občina nam je nudila precej podpore pri prijavi na razpis z ustreznimi izjavami o načelnem sodelovanju in se s šestimi milijoni tolarjev vključila tudi v nujna sanacijska dela, ki so preprečila nadaljnje propadanje objekta.

**Študentski servis DNS se je skupaj s še nekaterimi servisi združil v skupni študentski servis. Nihče pravzaprav ne ve, za kaj gre. Zakaj je bila ta združitev sploh potrebna? Ne gre za izgubo samostojnosti in za netransparentne kapitalske povezave?**

Ravno nasprotno. Čeprav je naš servis na Dolenjskem močan, je bil v slovenskem merilu še vedno majhen, tako da smo se povezali s tistimi, ki so v podobnem položaju, kot smo sami. Ideja povezovanja med študentskimi servisi, ki imajo podoben status kot naš, se pravi, da so jih ustanovila študentska društva, se je začela že pred mojim mandatom. Leta 2006 pa se je izrazila v partnerstvu s Klubom študentom Kranj (Študentski servis Cmok) in Klubom goriških študentov (M študentski servis) v novem podjetju Agencija M servis. DNS je ocenil, da bo združitev povečala konkurenčnost študentskega servisa, uvedla nove storitve za podjetja in, nenazadnje, da bodo naši člani lahko dvigovali napotnico tudi v vseh univerzitetnih mestih. Vse to je odtehtalo izgubo suverenosti in prepoznavnosti DNS - Študentskega servi-

sa. Sicer pa Zavod DNS študentski servis še vedno ostaja. Ocenili smo, da delna izguba suverenosti, ki zadeva zgolj zunanjo prepoznavnost, saj servis deluje enako kot prej, ne odtehta vseh prednosti, ki sem jih naštel.

**Toda servisi, kot je DNS, ki je "v lasti" študentov je bolj izjema kot pravilo. Večino slovenskih servisov je v zasebni lasti in z nelojalno ponudbo dela, kot pravi vlada, omogoča dokaj lahek zaslužek.**

Sedanja ureditev je dobra in ne omogoča več enormnih zaslužkov. Včasih je res prihajalo do tega, kar pravite. Moje osebno mnenje je, da bi koncesije za opravljanje študentskih servisov morala biti podeljevana zgolj študentskim organizacijam.

**Cvičkarija je eden najstarejših projektov DNS. Čeprav se promovira kot enološki in etnološki festival, se vendarle zdi, da gre predvsem za hedonistični žur. Ne rečem, da je s tem, kaj narobe, pa vendar ...**

Res je to tudi dober študentski žur. Pa vendar je čedalje več poudarka na promociji dolenskega vinogradništva, folklorne, salame in podobno. Prvi del prireditve je konceptualno namenjen predvsem predstavitvi vinogradnikov, dolenjskih vinorodnih okolišev in občin, večerni del pa predvsem sprostitvi in zabavi ob dobri glasbi kvalitetnih slovenskih glasbenih skupin.

**A zakaj bi bila Cvičkarija pomembna za novomeške študente?**

Ker se na Cvičkariji dolenjski študent v Ljubljani, Mariboru ali na Obali počuti kot doma. Prva Cvičkarija se je zgodila v menzi študentskega naselja, prvenstveno pa je bila namenjena dolenjskim študentom, ki so se čez teden pridno učili, med vikendom pa odšli domov oprat perilo. Mi smo jim s Cvičkarijo samo dali možnost na pristen dolenjski način zažurati tudi v Ljubljani. Mislim, da je vsak novomeški študent lahko ponosen na Cvičkarijo.

**Dolgo leta so vodilni člani DNS tarnali nad podporo lokalne oblasti. Kako ste zadovoljni s sodelovanjem z mestno občino in z aktualno oblastjo?**

Moram reči, da se sodelovanje iz leta v leto izboljšuje, še posebej v zadnjem mandatu. Ni pa to še povsem tisto, kar bi lahko bilo. Še posebej če to primerjamo z drugimi okolji. Mestna občina konkretno namenja štiri milijone tolarjev za našo redno dejavnost, pa vendar jih občinskemu podjetju Zarji prek najemnine "vrnemo" tri milijone. Tudi sodelovanje naših zavodov z občino se izboljšuje. Morda si želimo malo manj moralne podpore in malo več bolj kon-



kretno. Tudi lokalna oblast se čedalje bolj zaveda pomena in potreb štiri tisoč študentov, za katere sedaj pravzaprav skrbimo samo mi. Podpore je več, kot je bilo v preteklosti. Menimo pa, da bi bili upravičeni do brezplačne najemnine društvenih prostorov, kar je sicer splošna praksa drugod po Sloveniji.

**Spet in spet se pojavljajo očitki, da je Društvo novomeških študentov pravzaprav neke vrste podmladek desnih strank. Kako to komentirate?**

S tem očitkom, ki se res nenavadno veliko pojavlja v javnosti, sem se kar dosti ukvarjal. Šest let let sem že v društvu in do danes me še nihče ni vprašal, v kateri stranki sem in ali hodim v cerkev. Kaj šele, da bi kdo izvajal kakšne politične direktive. Vse je zanimalo le, kako delam in ali imam nove ideje. Po moje ta »očitek« izhaja še iz leta 1993, ko je društvo nastalo in je bila v novem mestu na oblasti desna politična opcija, katere nekateri predstavniki so

pomagali pri ustanovitvi. Gre za predsodek. DNS niti približno ni črn, po statutu smo nestranski. Sam, če povem bolj za šalo, nimam nobenega zakramenta, moji pogledi pa tudi niso desni. Konec koncev pa je ta očitek nepomemben, tudi če bi bil resničen. Pomembno je, kaj in kako delujemo.



# Ne

Nočem, da jo kdo prijema in lista, kot se listati ne sme. In sem rekla, da ne. Morali bi videti njen pogled! Njen stavek je mogoče vseboval kanček prošnje, ampak njena roka se je stegnila hkrati z izrečenim in je zahtevala.

Barica Smole, foto Boštjan Pucelj

Zadnjič sedimo takole v knjižnici, kjer naj bi dva imenitna gosta (pustimo to, da je bil eden vzvišeno po ljubljansko aroganten, kar se je izkazalo kasneje med vodenjem, ki ga je prevzel odlični dolenski pesnik) predstavljala imenitno knjigo, izdano ob stoletnici rojstva enega naših velikih pesnikov. V ozadju je predstavnik založbe prodajal kar drago knjigo, ki svojo ceno upravičuje s tem, da vsebuje faksimile pesnikovih rokopisov in reprint njegovih poezij, dodana pa ji je mala slikovna monografija. Knjige so bile, kot se za dragocenosti spodobi, lepo zavite v celofan. Pa sem poprosila prodajalca, da mi eno odvij, ker si rada tisto, kar kupujem, vsaj malo pogledam. In je to prijazno naredil. Ko sem jo plačala, je k meni stopila mlada ženska in rekla: Mi jo daste malo?

Je že tako, da bi posodila svojo najboljšo dragoceno ogrlico, take knjige pa ne. Nočem, da jo kdo prijema in lista, kot se knjig listati ne sme. In sem rekla, da ne. Morali bi videti njen pogled! Njen stavek je mogoče vseboval kanček prošnje, ampak njena roka se je stegnila hkrati z izrečenim in je zahtevala. In potem ji ni bilo ustrezno.

Mnogo, mnogo let sem se učila, da rečem tak NE. Preveč. Čisto zmeraj tega še zdaj ne zmorem. Vzgoja pač naredi svoje. Zdaj sem sicer včasih huda, kadar mi otroci rečejo prav tako, ampak na tihem sem ponosna, da jim ne bo treba skozi trde

preizkušnje, da bodo poslušali svoj notranji glas, in ko bodo rekli, da jim kaj ne ustreza, pri tem ne bodo imeli občutka krivde. Tista gospa ali gospodična mi je ostro vrnila: Hvala za prijaznost (saj veste, take vrste stavek pomeni, da nimaš pojma o kulturalnosti, da si koza, ki se ji ne sanja, da ona pač lahko dobi vse, da je tako navajena in da se njej tako nikoli ne odgovori).

Pa imamo Slovenci pregovor, da je prvi "ne" boljši kot zadnji. Ali, da če ponudiš prst, zgrabijo roko. Gre za to, da takrat, kadar hočemo ustreči, hočejo navadno vedno več. Morda gre celo za princip sodobne družbe: daj človeku nekaj in hotel bo več. Tišči mu glavo v blato, da se bo skoraj zadušil, potem pa mu jo za hip izpusti in večno ti bo hvaležen. Če kdo v tem prepozna demokracijo z znaki anarhije ali totalitarizem ali celo kak zakonski milje, je to zgolj naključje.

Mnogo ljudi se pač boji, da jih bodo ob zavrnitvi grdo pogledali, da jih ne bodo spoštovali, da ne bodo priljubljeni, da bodo prosilci razočarani, da bodo grdo govorili o njih. Smo si staršem upali reči ne? Pa profesorjem, prijateljem, zakoncem? Najbrž redko in še takrat so bile sankcije: molk, ignoranca, klofuta, slaba ocena, skratka, sami neprijetni odzivi. Vedno se bojimo, da bi porušili razmerje z osebo, s katero se ne strinjamo, čeravno tega razmerja včasih niti ni, ker je že zdavnaj izgorelo v enostranskih

"ja", ali pa je lahko oseba tudi neznanec. Smo takrat, kadar rečemo "ne", res ne vredni? Za koga? Čemu? Saj ne, da bi bili za vsako ceno neprijazni, ampak včasih tudi ne gre drugače. Ali pa se tako razume. Želje, ki za nas niso sprejemljive, so v nasprotju z nami. Kaj pa naše lastno počutje? A mi pa nismo vredni? Moramo zato, ker smo si zvesti, res čutiti krivdo?

Težko je reči "ne" tudi oblasti. Včasih se ji niti ne da. Včasih pa bi se, a verjamejo, da je pa biti v Natu ali v manjši občini bolje, ker se takrat, ko vsi pravijo "ja", ne spodobi reči "ne". Čeprav za njihovo mnenje nihče še vedel ne bi, ker bi "ne" obkrožili za kartonasto steno ali zaveso. Ampak drugi mislijo, da je treba reči "ja". Kot da bi v skrinjice metali kroglice in bi ob oddaji neja zaropotalo.

Nekateri smo se do tovrstnih spoznanj dokopali sami, drugi zanje potrebujejo duhovne učitelje. Ravno berem, da v Novo mesto prihaja učenka Sai Babe, ki bo meščane poučevala tudi, kako reči "ne". Kolikor vem, naj bi bilo to povezano z navezanostjo z okoljem, vezanost pa je predpogoj nesvobode. O tem je pisal že žal zamolčani in nedolgo umrli de Mello, Sai Baba ga je bržda samo prebral, gospa pa bo ponovila za njim.

Ampak malo me pa le pekli, ker gospe nisem dala knjige. So me tako vzgojili. Zato zdaj vadam stavek: "Oprostite, bi bili tako

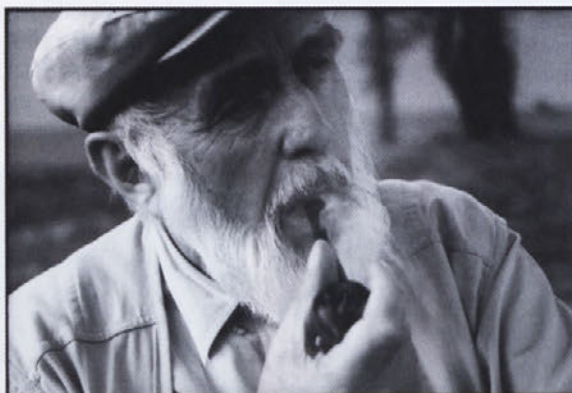
prijazni, pa bi iz kupa knjig vzeli drugo?" Temu potihem rečem italijanska taktika. Italijani, ki so izgubili vse vojne, so recimo po prvi rekli: Oprostite, bi bili tako prijazni in nam dali Primorsko, Dalmacijo in Istro? Po drugi pa: Res smo izgubili vojno, ampak bi bili tako prijazni in nam dali Trst in Gorico?

Zdaj sem zmešala hruške in jabolka. Kljub vsemu pa ostaja dejstvo, da je "ne" treba znati reči. Si predstavljate žensko, ki bi vedno rekla "ja"?





Eva Žganjar  
*France Režun*



**SANJE O AJDI**

Bil sem cvetoča ajda,  
ves bel in nežen,  
med temo in bobni zemlje,  
med modrino neba  
in svetlimi rekami sonca.

Odet s poznim poletjem  
in preplavljen z življenjem,  
s snovanji in upanjem,  
z vonji po medu  
in sanjami o semenih,  
sem čakal svojega jutra.

In ko je prišel prvi jesenski dan,  
sem se prebudil.

Bil sem spet zbran  
in znova pripravljen  
za novo rast.





# Piramide tudi pod morsko gladino?

Podvodna piramida

Aleksej Metelko

Piramide in piramidam podobne zgradbe lahko najdemo skoraj na vseh koncih sveta. Krasijo tla Afrike, Severne, Srednje in Južne Amerike, Avstralije, Azije in tudi Evrope. Nič novega. Toda ali ste vedeli, da obstajajo tudi podvodne piramide?

Kitačiro Aratake, navdušen potapljač in hotelir, je spomladi leta 1985 med enim od svojih potopov odkril nekaj nenavadnega. 300 metrov od otoka Jonaguni je 30 metrov pod morsko gladino naletel na ostanke neznane kulture. Pričakovali bi, da je našel ostanke potopljene ladje in različnih predmetov, ki jih je prevažala na svoji usodni poti, toda ne, Aratake je našel nekaj veliko večjega. Ogromno kamnito zgradbo.

## Podvodna zgradba

Arateke je sprva misli, da je nenavadno oblikovana kamnita struktura delo narave, ko pa se je zgradbi približal, je opazil stopnice in terase. Vse bolj se mu je v glavo vsiljevala misel, da je veličastna najdba delo človeških rok.

Da je Aratakejeva najdba delo človeških rok, je kasneje potrdil profesor Masaki Kimura z rjukjujske univerze v Okinavi. Je strokovnjak za morsko geologijo in je presenetljivo najdbo dodobra preučil. Verjame, da gre za več tisoč let staro svetišče, ki ga je izdelal človek. Če bi kaj takega naredila narava, bi morali najti zraven še ruševine, ki jih bi povzročila erozija, ampak teh ni tam. Kimura namiguje, da bi bila struktura lahko starodavno svetišče, posvečeno starodavnemu božanstvu Nirai-Kanaï, o katerem znajo tamkajšnji prebivalci povedati, da okinavskim prebivalcem omogoča srečo iz druge strani morja. Podobnega mnenja so tudi nekateri ostali raziskovalci in arheologi, kot je na primer Jim Mower iz University College London, ki pravi, da je znanstveno potrjeno, da je zgradbo naredil človek pred približno 10.000 leti ter da bo to odkritje spremenilo razmišljanje o jugovzhodni azijski zgodovini. Mower je mnenja, da bodo ljudje, ki so zgradili ta spomenik, v prihodnosti veljali za enakovredne starodavnim civilizacijam Mezopotamije.

## Izdelek narave

Nemški geolog Wolf Wichmann meni, da temu ni tako. Za Wichmanna najdba ne predstavlja nič drugega kot naravne plasti usedlinske kamnine, preprežene z navpičnimi razpokami med posameznimi plastmi. Pravi, da so koti in stopnje posledica razlomljenosti peščenjakovih plasti in erozije. Wichmann pravi, da poleg tega tudi nobena stena ne stoji pravokotno in da domnevne stopnice ne vodijo nikamor.

Kimura pa nas opozarja, da so se tudi drugod po svetu pojavila takšne nenavadne zgradbe, na primer v Peruju so zgradbe, katerih stopnice in prehodi se končujejo v prazno.

Robert Schoch, profesor geologije na bostonski univerzi, prav tako verjame, da približno meter visoke stopnice resnično spominjajo na stopničasto piramido, vendar dodaja, da je povsem možno, da jo je izoblikovala narava z vodno erozijo v kombinaciji s procesom lomljenja kamnov. Vendar pa priznava, da na kaj takega še ni naletel.

Michael Arbutnot, arheolog in vodja podvodne odprave julija leta 1998, je sprva nasprotoval Kimurovi teoriji, a je po odpravi svoje mnenje spremenil. Arbutnot pravi, da: »vsebuje ta spomenik številne dele, zaradi katerih opazovalec težko verjame, da so jih izoblikovale naravne sile.«

Teruaki Ishii, profesor geologije na tokijski univerzi, meni, da struktura datira v čas 8.000 let pred Kristusom. Želi si, da bi bila najdba umetno narejena, a prizna, da je sedaj to težko reči. Po Ishiijevem mnenju je podvodna struktura naravna, vendar pa bi bili lahko nekateri deli izklesani. Tudi glede starosti si strokovnjaki niso enotni, nekateri so jo ocenili tudi do 12.000 let.

## Zakaj pod morsko gladino

Dejstvo je, da zgradba ni bila narejena pod vodo (skale je možno klesati le na kopnem), kar pomeni, da se je morala zaradi določenega vzroka potopiti. Pojavilo se je vprašanje, ali se je pogreznila v morje

zaradi potresa, zaradi ognjeniškega izbruha ali pa jo je voda z dviganjem gladine zaradi, na primer, taljenja ledu, počasi zalivala. Naglo potopitev si kljub potresni Japonski težko predstavljamo, saj *svetišče* še vedno stoji pokonci in *neoskrunjeno*. Vse kaže v prid počasnem pogrezanju, in če je temu res tako, to pomeni, da je bila ob nastanku *piramide* gladina vsaj 30 metrov nižja kot sedaj. Takšno stanje je bilo po trditvah Kimure pred približno 12.000 leti, torej pred koncem zadnje poledenitve in več tisočletij pred gradnjo slovitih egipčanskih piramid.

## Ostale podvodne zgradbe

Naključno Aratakejevo odkritje pa ni osamljeni primer nenavadnih podvodnih zgradb. V bližini so do sedaj odkrili še štiri podobne tvorbe pred južnojaponsko otoško verigo, kamor spada tudi otok Jonaguni. Zanimive so tudi najdbe pred Okinavo, 500 kilometrov proti SV. Strokovnjaki, ki verjamejo, da gre za davno potopljene ostanke starodavne kulture, štejejo kot dokaz tudi neke vrste cestišče, ki v širokem loku obdaja skrivnostno kamenje. Domnevna pot je široka od šest do dvanajst metrov, ob njej pa se v sklenjeni črti nizajo do šest metrov debeli kamni in sestavljajo mogočen zid. Zagovorniki starodavne kulture pravijo, da je le človek lahko ustvaril kaj takega. Na nekem delu podvodne piramide so odkrili sledove, ki zelo spominjajo na rokodelsko obdelavo. Podobna znamenja so našli tudi na bližnjih skalah na kopnem. So nekaj skupaj tvorile celoto?



Kdo se je sprehajal po skrivnostnih stopnicah? (Viri za fotografiji: *Skrivnostni davnine*, Mladinska knjiga 2004; [www.atmos-jp.com](http://www.atmos-jp.com))



Piramida – stopničasta zgradba 30 metrov pod morsko gladino pred otokom Jonaguni

## Kamnita plošča

Še nekaj govori v prid starodavni japonski kulturi, ki naj bi naredila skrivnostno podvodno piramido. Na japonskem otoku Okinava so namreč našli izjemno najdbo – kamnito ploščo z nenavadno podobo. Sploh ni potrebno veliko domišljije, da na njej razločimo stopnjasti piramidi podobno zgradbo z antenami oziroma nekakšnimi jambori z zastavami.

Prvi znaki civilizacije na Japonskem naj bi segali v čas neolitika, približno 9000 let pred našim štetjem. Prav nobenega arheološkega zapisa ni, ki bi sugeriral na prisotnost napredne kulture, ki bi imela dovolj znanja za takšen podvig, kot je najdena struktura. Arhivi govorijo, da so se tisti čas Japonci ukvarjali le z lovom in nabiralništvom. Kar koli je že pod nemirnim japonskim morjem, verjamem, da bomo v prihodnosti o tem še veliko brali. Sam sem mnenja, da so kamnite zgradbe pod japonskim morjem le kamnita platforma, na katero so starodavni Japonci postavljali lesene zgradbe, in verjamem, da so poznali še kaj več od lova in nabiralništva, še posebno, če vzamemo v obzir najdbe na ameriški celini, konkretnije v Južni Ameriki v Peruju in Čilu, kjer so našli stvari, veliko starejše od vseh severnoameriških arheoloških najdb. Kar želim reči, je to, da strokovnjaki vse bolj domnevajo v še en, zgodnejši val priseljencev prek Tihega oceana, in če je temu tako, ali so bili to morda starodavni arhitekti z Jonagunija?



Novica Novakovič:

# Bistvena bi morala biti poezija in ne

Rasto Božič, foto Boštjan Pucelj

Vsakodnevna doza kretenizmov, ki jih sliši človek, izpostavljen mlatenju prazne slame slovenskih politikov ali pa »hotelbibiti« ekonomistov, sproža določeno količino jeze, ki bo morala slej ko prej na plano. Prepričan sem, da spet prihajamo v čas, ko bosta literatura in kultura morali prevzemati čedalje večjo težo družbene kritike.



»nekega dne bom umrl. skoraj gotovo. tedaj, prosim, ne zapletajte. ne delajte neumnosti. ne čečkajte mi bedarij na nagrobnik. rajši napišite kaj enostavnega. epitaf. živel je, skoraj. pisal je pesmi, skoraj. poslušal je ramonese in sonate za čelo. nato je umrl, skoraj.« (Rumena, zelena, modra, rjava, Založba Goga, 2006, str.58.) Da ne bomo zapletali. Na kratko, to je Novica Novakovič, letnik 1965. Ni še umrl.

## Kdaj sta se srečala s poezijo?

Prva srečanja so iz osnovne šole. Ko bereš in te silijo, da bereš vse, kar je in ni treba. Prevzela me je, ko smo morali za domačo nalogo napisati spis na določeno temo, pa sem napisal pesem. Zanj sem bil celo nagrajen s knjigo. Nekaj malega sem pisaril v gimnaziji, ampak nič posebnega. V bistvu sem začel pisati na fakulteti.

## Odraščal si na Vrhnikih?

Potem v Ljubljani, dve leti v Grosupljem, sedaj živim v Ljubljani. Leto dni sem preživel tudi v Novem mestu. Študiral sem pravo in sem diplomirani pravnik.

## Kako se je odvijala tvoja književna pot?

Med študijem sem bral veliko poezije, medtem ko je danes ne berem prav veliko,

rajši imam prozo. Takrat sem požiral vse, kar se je dalo, največ slovensko moderno poezijo. Že takrat sem bil prepričan, da je slovenska poezija od sedemdesetih do devetdesetih let res dobra. Takrat mi je uspelo manjši prodor, za katerega moram biti hvaležen Goranovi nagradi (po pesniku Ivanu Goranu Kovačiču, op. R. B.). Zadnjič so to nagrado za mlade pesnike celotnega območja Jugoslavije podelili devetdesetega leta. Komisiji sem poslal več pesmi, za nagrado so mi objavili prvenec. Ta knjiga je nato skoraj istočasno izšla v prevodu in v slovenskem jeziku.

## Pišesh morda dvojezično?

Ne, pišem samo slovensko. Ker so me v tistih letih provocirali zaradi mojega porekla, sem nekaj malega za šalo napisal še v drugem jeziku. Poleg tega sem kot Goranov nagrajenec obredel lep del nekdanje države.

## Koliko zbirk si doslej izdal?

Devet, če ne štejem prevodov. Tri za otroke, ena je v srbohrvaščini, ostale so za odrasle in v slovenščini. Izšel je tudi izbor v angleškem jeziku.

## V tebi se združujeta dve naravi.

### Pikolovski pravnik in zasanjani pesnik?

Pravniki smo natančni, vendar tudi ves čas iščemo luknje, da bo volk sit in koza cela. To ni nič neobičajnega, navsezadnje je bil pravnik tudi France Prešeren, Alojz Gradnik je bil poleg še sodnik.

## Predstavlja poezija protitež tvojim osebnosti?

Težko odgovorim. Na neki način se še vedno igram. Morda bom na to lahko odgovoril, ko bom večji. Iz knjige v knjigo se igram, ker skušam vedno narediti nekaj novega. V prvi knjigi Raztegljiva tetovaža sem se igral z ludizmom, razbijal in iskal asociacije. Pri drugi sem se igral z nadrealizmom in postavil vse v formo soneta, potem sem izdal precej romantične pesmi v prozi. V Brezglavih jezdecih sem skušal nagovoriti mladino in ženske. Pri zadnji knjigi Rumena, zelena, modra, rjava sem želel ponuditi zgolj užitek ob branju.

## Zadnja zbirka je barvita. Barve so v naslovu in tudi sam jih ves čas omenjaš?

Želel sem pokazati, da so barve povsod okoli nas. Za večino ljudi je več ali manj vse sivo. Veliko je nezadovoljstva, pesi-

mizma, tudi v poeziji in prozi. Gre za drug pogled. Igral sem se tudi tako, da sem pesmi maksimalno skrajšal. V prejšnjih dveh knjigah sem pisal v dolgih verzih. Cela pesem je skoraj en sam stavek. Tukaj sem vse zbil na minimum. Skušal sem ponuditi nekaj časa primerne. Medtem ko se voziš z avtobusom, lahko prebereš dve ali tri pesmi. Imaš pet minut časa, pa lahko prebereš pesem. Pritegniti hočem z optimizmom in pozitivnimi mislimi.

## Si skušal pesmi prilagoditi hitrosti življenja?

Ja, na neki način. Pri tem je nevarno, da hitro postaneš patetičen. Igral sem se na robu. Kolikor mi je uspelo, ne vem. Upam, da je.

## Pogosto te označujejo za samosvojo pojavo, tudi Stranka Hrastelj, avtorica spremne besede za tvojo novo knjigo?

Nikakor ne sodim v noben literarni krog. Zanimivo je, da sem pesmi za knjigo Rumena, zelena, modra, rjava najprej objavil v literarnih revijah, v Novi reviji, v Dialogih, Sodobnosti, Literaturi. Treba je biti odprt, ne vezan na določen krog.

## Na kakšen odziv so naletele tvoje zbirke pesmi?

Pesmi za otroke so bile kar dobro sprejete. Ko berem po vrtcih in šolah, vidim, da otroci kar dobro poslušajo. Ravno zaradi tega bo kmalu izšel izbor iz vseh treh knjig z novimi ilustracijami. Tudi prva knjiga za odrasle je bila dobro sprejeta. Pojavili so se celo zapisi »Končno prvi slovenski nadrealist«, (smeh) čeprav je to seveda v narekovajih. Tudi Zapeljevanje je bilo dobro sprejeto, mogoče celo boljše pri bralcih kot pri kritiki.

## So tvoje knjige vezane na kronološko sosledje? Je mogoče opazovati razvoj, zorenje?

Z eno samo izjemo pri otroških pesmih so izhajale po vrstnem redu, tako kot so nastajale. Gre za niz igrice, najbolj so mi priscu zadnje tri; Zapeljevanje, Brezglavi jezdec in Rumena, zelena, modra, rjava. Treba je gledati tudi skozi prizmo časovne distance. Od prve knjige mineva že sedemnajst let.

## Kako se lotiš zbirke?

Načrtno. Vnaprej vem, kaj hočem. Ko se odločim za formo, ta počasi tudi vpliva na vsebino. Sčasoma se nabere za zbirko.

## S kakšno formo bi označil pesmi nove knjige?

Vedno, razen v knjigi s soneti, uporabljam prosti verz. Vsaka knjiga ima tudi tehnično nekaj svojega.

## Je torej vsaka zase projekt?

Velikokrat sem razmišljal, da bi vsako izmed knjig izdal pod drugim psevdonimom. Potem bi širši krog težko ugotovil, kdo je dejansko avtor. V bistvu bi morala biti bistvena sama poezija in ne avtor. Pri novi knjigi mi je najbolj pomembno, da ljudje nekaj najdejo v njej, da uživajo v branju. Čeprav se sliši banalno, da ležejo v travo, gledajo v oblake in poslušajo šumenje morja, rečejo, kako je vendar danes lep dan.

## Pesmi imajo prvinski ritem, poezija zadnje zbirke deluje naravno?

Ritem je povsem druga zgodba. Pri dolgih pesmih je ritem bolj pomemben. Važno je, da te med branjem pelje. Se pa v novi knjigi prvič in slučajno pojavijo nekatera imena krajev. Bolj kot spomin. Gre za poskus mojega razčiščevanja s preteklostjo. Tudi za odnos z očetom. Ne gre samo zame, vsakdo ima kakšen problem v odnosih. Ko pogledaš nazaj, vidiš, kako je bilo brez zveze. Lahko bi dosegel kompromis in bi zadeve lepše tekle. Če bi imel nekoč tako pamet, ko jo imam sedaj, bi skušal ljudi razumeti drugače. Nisem pa se prepuščal nostalgiji.

## Danes sva velikokrat omenjala slovensko patetiko in pesimizem. Se mogoče tvoja poezija na splošno dotika tudi političnega trenutka?

Ta trenutek ne, v Brezglavih jezdecih (2002) pa delno. Tega sem se želel dotakniti, vendar ne toliko politike, kot pogleda na neke minule dogodke, ki imajo še danes velik vpliv, v določenih trenutkih so skoraj odločilni. Pozval sem ženske, naj prevzamejo pobudo. Če bi bile v politiki bolj prisotne, bi bilo mogoče potem manj klanja, ubijanja, posiljevanja, vonj in vsega. Pozval sem mladino, naj stori nekaj. Ne to, kar počnejo sedaj, da se borijo za bone in brezplačen prevoz, to je neumnost. Naj se borijo za kaj drugega, bolj pomembnega.





Foto: Gorazd Perčin

**Kateri avtorji so vplivali nate. Spet bom omenjal japonski haiku, ki je zelo prvinski in naraven?**

Pred leti sem se ukvarjal z njim, vendar sem ga dal na stran, mogoče se kdaj vrnem k haikuju. Dejansko pa sem bral nekaj japonskih avtorjev, ampak ne poezije. Je bilo kar nekaj vpliva.

**Pri novi zbirki se pojavljajo ciklični pesmi? So se izoblikovali spontano?**

Niso. Veliko mi je pomagala Stanka Hrstelj. Sam sem izbral osemdeset pesmi, ki sva jih nato skrajšala na šestdeset in razbila na cikle. Sam sem našel naslove in skušal cikle povezati. Hotel sem barve povezati z glasbo, ki je povsod prisotna. Vse se prepleta. Barve, ciklični, verzi, glasba. Ni potrebe, da je vse točno zakoličeno.

**Sodil bi, da ti glasba veliko pomeni?**

Kolikor si je lahko privoščim. Še vedno jo veliko poslušam, tudi novejšo. Izredno rad poslušam sonate s čelom. Nekaj je v zvoku čela, deluje neverjetno pomirjujoče.

**Na začetku si omenil zvezo z Novim mestom?**

Tukaj sem preživel trinajst mesecev, pred dvajsetimi leti sem bil namreč v Novem mestu v vojski. Danes se je vse močno spremenilo. Sem pa vesel, da so mi pri Gogi izdali knjigo. Pritegnile so me Gogine izdaje. Všeč so mi bile naslovnice in oblikovanje. Ko sva se z urednikom dogovorila, sem bil presrečen. Želel sem svetlo naslovnico in jo dobil, sam se lahko izbral fotografijo. Knjiga mi je zelo všeč taka, kot je. Upam, da bo všeč tudi bralcem.

**Kako pa naprej?**

Imam že pripravljene podobne pesmi kot za Rumeno, zeleno, modro, rjavo, vendar ne toliko lirčne in ne toliko ljubezenske v narekovajih. Ne pesimistične, vendar bolj destruktivne. Gre za ljubezen do ženske kot take, ki jo skušam spraviti v prvi plan.

**Bo treba res parlament napolniti z ženskami?**

Ja, vendar ne samo v Sloveniji. Kje drugje bi bilo bolj potrebno.

## Evrovizijska parada kiča in slabega okusa

Rasto Božič

Smo ravno v času izbora za evrovizijsko popevko. To je del leta, ki me vedno navda z grozo. Če samo pomislim, kakšna pozornost in denar se posvečata nekemu evropskemu stranskemu potegovanju za stokrat slišano popevko. Tekmovanju, ki predstavlja parado kiča in slabega okusa, dodatno pa ga nacionalne televizijske postaje začinijo z dobro mero nacionalizma in za lase privlečenega humorja. Včasih, ko smo bili še izkoriščani po sočloveku, danes je menda obratno, nas je naša televizija slepila in lovila na limanice z zatrjevanjem, kako je to ona prava Evropa, svetovljanstvo celo. Večletno prepričevanje in programska politika sta obrodila sad in danes je tovrstna estetika pop kiča popolnoma prevladala nad slovenskim večinskim glasbenim okusom. Televizija in radio sta nas zgnetla v sestavni del »euro trasha«, evropskih smeti. Značilni predstavnici tega sta prav evrovizijska in z njo sodobna slovenska popevka. Večina naše pop glasbe se je preoblikovala v eno samo mešanico evrovizijske estetike.

Večkrat se sprašujem, zakaj sta popolnoma prevladala pritlehni okus in kič. Oni dan sem na hrvaškem televizijskem programu ujel pogovor z belolasim rockerjem Atomskog sklonišča, ki je menil, da se je v časih Jugoslavije na radiu vrtela boljša glasba, predvsem več rocka. Razmišljal sem dalje, še posebej, ker sem se zadnjič vtaknil v domačijsko harmonikarsko čobodro, ki me tudi ne navdušuje preveč. Ugotovil sem, da pred leti zmazki v etru niso dobili prostora, ker ga je zapolnjevala obilica kakovostnejše glasbe, predvsem pop/rock. Osemdeseta leta, čas punka in novega vala, je zaznamoval izbruh domačega rocka. Koncerti so bili dobro obiskani, izhajale so plošče, izoblikovalo se je trdno glasbeno prizorišče. Danes ni od tega ostalo nič, vzrok pa je predvsem v za kakovostno glasbo premajhnem trgu.

Zadnjič sem slišal neko gimnazijko, ki je ugotavljala, kako ima novomeška skupina Dom za Sanje bedno ime, njihova glasba pa zato ni daleč stran. Nastop in plošča Doma za Sanje sta me prepričala o nasprotnem. Gre za sredinsko pop/rock glasbo, ki je včasih prevladovala v etru, smeti pa so težko prišle zraven. Zatorej menim, da se tovrstne glasbe ne bi smelo podrežati predsodkom. Nasploh ima rock pri nas premalo podpore, tako pri poslušalcih, kot pri medijih. Vse se je preveč premešalo. Ni vse zabava, ni več jasnih izhodišč. Včasih je dobro, da meje ostanejo, kjer so bile.

Aprilski nastop Doma za Sanje nam je dal iztočnico za pregled ključnih novomeških kulturnih dogodkov prejšnjega meseca. V KC Janeza Trdine je odpadel nastop Boris Cavazza kvarteta, konec meseca pa je ta ustanova gostila Mednarodni folklorni festival Slofolk. Vmes je bilo več revij pevskih zborov in rednih ter izrednih prireditev. Opozoriti velja na prireditev ob svetovnem dnevu Romov ter na okroglo mizo Med pozitivno in negativno diskriminacijo, vezano na romsko tematiko. Novomeščan Samo Kralj se je v ljubljanski Galeriji Krka predstavil z razstavo portretov, v novomeški Galeriji Krka je gostoval mladi hrvaški likovnik Viktor Daldon, otvoritev razstave je obogatil mariborski saksofonist in flavtist Vasko Atanasovski. Dolenjski muzej je izdal novo publikacijo iz niza strokovnih arheoloških katalogov Carniola archaeologica, Novomeščan Matjaž Matko je v Visoki šoli za upravljanje in poslovanje predstavil knjigo Die Heimat Koprivnik. Atrij Knjižarne Goga je dobil stekleno pomično streho, pod njo smo prisluhnili pogovoru Stanke Hrstelj s pesnikom Novico Novakovičem. Ob tednu knjige sta obe knjigarni na Glavnem trgu ponujali izbor nekoliko cenejših knjig. V knjižnici Mirana Jarca so uprizorili monodramo Lovro Toman, ko je prvič razvil slovensko zastavo po besedilu Matjaža Kmecla, knjižnica pa je v hotelu Krka priredila predavanje Silve Novljan, Pravica do razvoja pismenosti in kreativno delavnico »Grada lagana za čitanje i logo – biblioterapija«, bibliotekark Hrvaškega knjižničarskega društva iz Zagreba. Iz produkcije LokalPatriota za prejšnji mesec omenjamo le predzadnji večer Jazzinty abonmaja.



## PORTRET **BADOVINAC, Janez**



Rasto Božič, foto Boštjan Pucelj

»Z Džinetom se pozna še iz srednješolskih let. Skupaj sva drgnila strune pri srednješolskih bendih. Povezoval naju je predvsem glasbeni okus, odnos do sveta in osebnostni vrednostni sistem. Lahko rečem, da je Janez eden najbolj načelnih in poštenih ljudi, kar sem jih spoznal. Njegove etične in ekološke vrednote niso zlagane, temveč dejansko živi po njih in jih uveljavlja v resničnem svetu. Tudi takrat, ko ostali odpovemo pod različnimi pritiski. Verjetno je ta pokončna drža predvsem posledica življenjske šole, ki jo je pridobil tako pri tabornikih, kot tudi pri drugih društvih, skupinah in različnih akcijah,« je o prijatelju povedal Jure.

Pod Gorjanci je priimek Badovinac znan. Džinetov stari oče je živel v Stopičah, mama in oče sta Novomeščana. Oče je znan glasbenik in zabavljak, po njem je sin podedoval značilni smisel za humor. Jine je prišel na svet leta 1976. Obiskoval je osnovno šolo v centru, zatem srednjo turistično, v Kranju je diplomiral iz organizacije dela. Zaposlen je pogodbeno, pravo službo še išče. Odraščal je v Šmihelu, nato na Jerebovi, zatem je živel na Seidlovi. Trenutno z ženo in s hčerko prebiva v Gradacu, čimprej se nameravajo preseliti v Novo mesto.

Med študijem se je srečal z lutkarstvom. Takratno novomeško lutkovno gledališče Pika Nogavička je iskalo sodelavce. Prijavil se je in najprej s kitaro spremljal predstave. Po nekaj letih je gledališče zamrlo. Leta 2000 so ga povabili k ustanovitvi nove lutkarske skupine. Nastal je Taus teater. Čez dve leti je bil njegov predsednik. Imeli so več uspešnih predstav, nastopali po Sloveniji, v Sarajevu, Tuzli, Trstu. Pred tremi leti so si zamislili mini fest. Prvega so imeli v Kobaridu, naslednje leto so ga kot Guncelj fest prenesli v Novo mesto. V juniju pripravljajo že tretjega.

Džine je intenziven lutkar. Je tudi predsednik društva, uradni predstavnik, blagajnik, glasbenik, animator in interpret. »Lutkarstvo je moj najljubši del gledališča. Nosi pečat zapostavljenosti, čeprav so otroci najboljši kritiki,« meni.

Zelo rad dela za otroke. Pravi, da gre za vpliv taborništva. »Tabornik enkrat, tabornik za vedno. 23 let sem član. Taborništvo me je naučilo odgovornosti in samostojnosti.« Iz taborništva izvira tudi njegov odnos do narave in soljudi.

Jure še pravi, da pri Džinetu izredno spoštuje njegov odnos do tradicije. To spoštovanje tudi udejanja. Pomaga tako sorodnikom, kot npr. Pinu Mlakarju in še nekaterim starejšim Novomeščanom. Družbeno

ozaveščenost prenaša tudi na ostale.

Zanimiv je njegov glasbeni okus. Zase in za tabornike je kitarist, za skupino Soddia pa bobnar. Najraje ima jazz rock, poseben del njegovega posluha je odprt za skupino Allman Brothers in sorodne glasbenike. »Greg Allman je moj prijatelj. Rad imam Crusaders pa Crosby Stills & Nash, težko vse naštejem,« pravi Džine. Glasbi sedemdesetih daje prednost pred današnjo. Je tudi organizator koncertov in prireditev, občasno je ljubiteljsko vrtel glasbo.

Džine ima pet mesecev staro hčer. »To je krasno. Zelo lepo je biti oče. Iz dneva v dan me navdihuje. Prekipevam. Sprva sem bil nekoliko apatičen. Nisem točno dojel, kaj se je zgodilo. Potem se je spremenilo. Uživam ob hčeri. Komaj čakam, da shodi in spregovori, ko se bom lahko začel še resneje ukvarjati z njo.« Pravi še, da je krasno imeti otroke, s tem početjem okoli otrok namerava nadaljevati.

Povedal je, da nima kakih posebnih konjičkov, le bere rad. Leposlovje, zanima ga zgodovina Slovencev 20. stoletja, fenomen vojne v nekdanji Jugoslaviji, fenomen nacistične Nemčije, problemi, zakaj je do tega prišlo. Moti ga svetovni imperializem, predlaga razmislek z lastno glavo. »V družbi so grozljivi prepadi, enkrat bo spet moralo priti do sprememb. Kapitalizem je prinesel konzumiranje neznanskih neumnosti. Stranski učinek potrošništva je poneumljanje ljudi. To me vrže iz tira.«

Kritičen je do trivialnosti in marginalnosti današnjega sveta. Je svojevrsten tradicionalist. Všeč so mu stare modne smernice, ni pa konservativen. »Jezi me, da mediji spodbujajo in podpirajo pritlehnost. Poglejmo samo, kakšna glasba se vrti po lokalih in na radiu. Celu sami se poneumljamo. Živimo v takem času, vendar nikoli ni prepozno za kaj novega.«

Džine je drugače zadovoljen z lastnim življenjem. Upa, da bo dobil redno zaposlitev v okviru kulture. »Zelo sem ponosen na Novo mesto. Rad sem tukaj. Imamo le ta sindrom, da doma redko kdo uspe. Še vedno smo malomeščanski. Med seboj smo premalo iskreni, težko si čestitamo za uspeh. Nikoli nisem živel za prihodnost, vedno za sedanjost. Rad sem povprečen. Z družino bi rad živel brez pretresov,« je še povedal ob koncu pogovora.



Fotopub in Jazzinty 2006

## Na prepihu kreativnosti

Rasto Božič

Tudi letošnje počitnice bosta obogatila Fotopub in Jazzinty. Od 31. julija do 5. avgusta bo potekal Fotopub, po tednu premora se bo od 14. do 19. avgusta odvila še delavnica Jazzinty s festivalom in vsemi pritisklinami. Obe prireditvi sta se že dobro umestili v regionalno kulturno življenje in širše ter mednarodno zasloveli.

Delavnico dokumentarne fotografije Fotopub v Novem mestu pripravljajo šestič. Letošnji sestavni deli bodo: delavnica, razstave, predavanja, multivizija fotografskih zgodb, tribuna, Četrkova nagrada in fototržnica. Delavnica bo fotografom različnih ravni znanja ponudila teden dni svežega razmišljanja in pristopa. Delovala bo na treh nivojih, na začetniškem, osnovnem in mojstrskem. Kakovost zagotavlja mednarodna mentorska udeležba. Iz Anglije prihajata ugledna fotografa Paul Lowe in Patrick Sutherland, z Nizozemske Chris de Bode, iz Nemčije Michael Regnier, med teoretiki velja omeniti Hanno Hardta in Marka Milosavljeviča. Med domačimi mentorji izstopata Meta Krese in Lado Jakša. »Lani nam je uspel veliki preboj v medijskem in ostalih pogledih. Fotopub pa prinaša estetiko, v tujini pogosto in pri nas malo gojeno, pravi prepah kreativnosti,« je povedal umetniški vodja Borut Peterlin.

Mednarodna glasbena delavnica Jazzinty bo sedma po vrsti. Tokrat jo sestavljajo Mojstrski program, Programski nivoji, Mentorsko vodeni programi, Combo zasedbe, Program jazz harmonije in kompozicije ter predavanja, festival in Jazzon - nagrada za najboljšo slovensko jazz kompozicijo. Znan je že mentor mojstrskega programa, ugledni ameriški jazzovski kitarist John Abercrombie, ki je po zaslugi nemške založbe ECM zaslovel tudi v Evropi.

»Tudi letos imamo odlične mentorje v vseh kategorijah. Naše zmogljivosti so okoli sto slušateljev, tako delavnico nadgrajujemo s kakovostjo. Nekateri letošnji mentorji so stari znanci z newyorške scene, recimo Steve Altenberg in Joris Teepe. Iz Italije prihajata odlična mentorja, akordeonist Simone Zanchini in pianist Paolo Birro. Trobento bo najverjetneje učil Stepko Gut, težišče bo spet pretežno na newyorškem prizorišču. Sodelovali bodo še Ratko Zjaca, domači mentorji, Igor Lumpert, Jure Pukl itd. Delavnica je po številu udeležencev lani dosegla vrh, vnaprej bomo gradili s kakovostjo in prepoznavnostjo v tujini,« je prepričan umetniški vodja Marijan Dovič.

Podrobne informacije so na spletnih straneh [www.jazzinty.com](http://www.jazzinty.com) in [www.fotopub.com](http://www.fotopub.com).

## Novomeška dediščina v knjigi

Neobjavljeno bogato gradivo novomeških arheoloških najdišč je v osemdesetih letih spodbudilo Dolenjski muzej, da je začel izdajati niz strokovne arheološke literature Carniola archaeologica. Leta 1986 so izdali prvi zvezek, dvajset let zatem je izšel šesti. 10. aprila so v muzeju namreč predstavili novo strokovno knjigo novomeškega arheologa in kustosa Boruta Križa z naslovom Novo mesto VI, Kapiteljska njiva, Mlajšeželeznodobno grobišče - Late Iron Age Cemetery. Gre za prerez oziroma za predstavitev povprečnega stanja tovrstnih grobnih celot s Kapiteljske njive, kjer so doslej odkrili že več kot 700 grobov iz tega obdobja, ki ga povezujejo s Kelti. Ob predstavitvi knjige sta direktor Zdenko Picelj in arheolog Borut Križ podala tudi poročilo o lanskih arheoloških izkopavanjih na tej lokaciji nad Novim mestom. Izkopali so 90 grobov iz pozne bronaste dobe in 4 pokope iz starejše železne dobe. Z letošnjim



aprilom se je na Kapiteljski njivi začela že nova arheološka sezona, terenska raziskovanja bodo potekala do konca julija. (tekst in foto Rasto Božič)

## Simulakrove transsubstancijacije

Rasto Božič, foto Boštjan Pucelj



Po šestih letih jasnega koncepta in iskanja prostora. Po predstavah prve razstave in pogajanjih o konceptu prenove prostora, je 5. maja novomeška galerija za sodobno umetnost Simulaker na novi lokaciji odprla vrata s prvo razstavo, s Transsubstancijami novomeškega umetnika, slikarja in glasbenika Uroša Weinbergerja. Skozi leta je zamisel dobila stvarno zasnovo in mesto, tudi za galerijo je nastopila transsubstancijacija.

Odslej Simulaker domuje na Vrhovčevi 1a. Na leto bo pripravil od sedem do osem razstav sodobne umetnosti, ki na novomeškem velja za zapostavljeno. Kustos Iztok Hotko zatrjuje: »V sorazmerno celoviti nacionalni mreži ustanov, od nacionalnih do regionalnih in tudi lokalnih, od muzejskih do zavestno alternativnih, velja Dolenjska za sivo liso v sistemu. Galerija Simulaker ima ambicijo postati glavni dejavnik razvoja na tem področju. V postopni dinamiki konstituiranja umetnostnega sistema na Dolenjskem, ki je še vedno zelo skromen in rudimentaren, želi postati središče in žarišče sodobne umetnosti, ki bo poleg galerijske dejavnosti postopno razvijal tudi kritiško in teoretsko pisanje, izobraževanje, arhiviranje, promocijo zbirateljstva itn.«

Trenutna, precej surova, vendar prostorsko privlačna in zgovorna ureditev galerije je začasna. Zaradi časovne stiske bo opravljena v dveh fazah, druga in dokončna je načrtovana za letošnjo jesen. Razstave si je mogoče ogledati od torka do petka, od 12. do 15. ure in od 17. do 19. ure. V soboto in nedeljo od 10. do 12. in 17. do 19. ure. Galerijo je odprl novomeški podžupan Alojz Muhič, v glasbenem delu je s skupinsko improvizacijo nastopil Moveknowledge. Novo mesto je dobilo novo kulturno žarišče.





LAČNa in TREZNa  
LokalPatriot, 26.april

Predzadnji večer letošnjega Jazzinty abonmaja je poleg nastopa skupine Vasila Hadžimanova postregel še s klubskim dodatkom. Z lastnim in novim projektom je nastopila trojka: Jaka Berger-Brg's-bobni, tolkala, klarinet in elektronika, Miha Blažič N'toko-vokal, sampler, el. kitara, zvočni efekti ter plesalka Sabina Schwenner.

Težko je pisati o nastopu, ki v tebi pusti zmedene predstave, še posebej, če pride od glasbenikov, ki jih spoštujete. Zgodilo se je prav to. Zato bom nastop skušal osvetliti z več koncev.

Pri nacionalnem mediju, kjer skrbijo za lep jezik, bi o zadevi verjetno dejali: »Šlo je za kakofonično distorzijo interaktivnega giba in frenetičnega glasbenega momenta. Za revolt devastirano iritiranega individualista naspram po defaultu potrošniške družbe.« Tudi bi »smatrali« predstavo za popoln uspeh.

Vaška televizija bi ubrala drugačen pristop. »Novomeška glasbenika sta ob spremljavi plesalke predstavila zanimivo (beri nerazumljivo!) predstavo.«

Resen kulturi naklonjen časnik bi zapisal: »Vidna slovenska glasbena ustvarjalca mlajše jazzovske provenience sta skušala predstaviti nekaj radikalno novega. Zadeva je temeljila na hipni improvizaciji z uporabo ritmov in šumov ter ob spremljavi plesnih elementov. Bolj kot na nastop je spominjala na živo instalacijo. Prikazala je upor in krik posameznika znotraj ubijajoče celote in povprečja. S popačenjem je pokazala na vsakdanjo trivialnost.«

Lokalni radio bi poročal: »(Ker si zadeve nismo ogledali, smo vse, kar potrebujemo, prepisali z vabila in napovednika.) Šlo je za zanimiv nastop, publika je bila navdušena (in verjetno malce pretresena, saj, kdo pa sploh gre na taka jajca. Plesalke pa itak nismo opazili). Seveda je vse zapisano v oklepaju zgolj neobjavljeno razmišljanje radijskega strokovnega osebja.

Podgorski upokojenski list o tem ne bi poročal, bi pa priobčil notico, kako je lanski zmagovalec tekmovanja za najbolj debel krompir letos dobil zlati zob.

Ob vsem tem lahko v Parku zapišemo, da sta raziskujoča glasbenika s plesalko vred krenila na neznano ozemlje. Vsekakor sta se imela fino, opazovalci pa smo se morali zateči k intimnemu tolmačenju.



Vasil Hadžimanov Band  
Dom kulture, 26.april

Bom zapisal, čeprav Jure meni, da pisanje o slabem obisku še bolj odvrča obiskovalce. Sram me je, da sem Novomešan! Tako slabega obiska si ne zasluži nihče! Komaj se nas je nekaj nakapljaljo, pa še od te publike je bila večina poklicno povezana z glasbo ali LokalPatriotom.

Spomnim se časov, ko je vsak podoben koncert dobro napolnil taisto dvorano. Trlo se je srednješolcev in študentov, mestnih glasbenikov. Danes bi pričakoval vsaj mlade vedoželjne glave, če je že naša generacija povsem zatajila. Kje so mestni modrijani, ki imajo vedno na jeziku krilatico, kako »poslušajo le dobro glasbo«. Verjetno so istočasno stali v lokalčkih z glasbenim kičem ali doma ob poneumljajoči domači televiziji pametovali, kako se v mestu nič ne dogaja. Ob taki ignoranci je res vprašanje, koliko časa se bo še kaj dogajalo, potem pa bomo imeli le pogrošne nastope v trgovskih centrih in popivanje ter omamljanje ob vaških plesiščih s hrvaškimi štancami in turbojajci.

Vasil Hadžimanov Band se ob slabem obisku ni dal zmešati. Predstavil se je v najboljši luči in dal polno mero energično izvedene glasbe. Resda je temeljila na nekoliko zastarelih pojmih o fuziji in jazz rocku. Zasedbo je neslo precej v čas sedemdesetih let, opirala se je na glasbo skupin Weather Report, Return To Forever, raziskovala je znotraj fuzije Milesa Davisa in Joa Zawinula. Iskanje ni preseglo osemdesetih let, kasnejših glasbenih smernic praktično ni bilo zaslediti. Menda je Vasil Hadžimanov eden glavnih beograjskih jazzovskih snovalcev? Če je to res, gre za omejeno in nezrelo dožemanje jazza.

Kvartet izvrstnih instrumentalistov je predstavil vrhunsko odigrano glasbo. Na odru se je pretakala energija, vrstili so se solo vložki, sozvočja, potekali so dvoboji. Fuzijsko zastavljena glasba je bila nadgrajena in obogatena s folklornimi vzorci, ne toliko balkanskega izvora, kot bi pričakovali glede na poreklo glasbenikov. Vsak posameznik je bil obenem dober solist in improvizator. Odlična zasedba zasluži osebno predstavitev: Vasil Hadžimanov-klavature in vokal, Vladimir Samardžić-bas, Srđan Dunkić-bobni in Bojan Ivković-tolkala, vokalni scat.



Dom za Sanje  
LokalPatriot, 22.april

Predskupina je bila Marshmallow, predstavila je zgolj pol ure lastnega iskanja v svetu glasbe. Kljub obetajočemu bobnarju si je glede na trenutno znanje zadala previsoke cilje.

Potem smo videli video za pesem Spusti se, narejen za udarno temo debitantskega albuma Izredno stanje, katerega predstavitve smo bili priča. Video je deloval pristno, zastavljen je izvorno in domiselno. S pomočjo fotografij Boštjan Puclja ga je režiral Nejc Gazvoda.

Dom za Sanje je sredinsko usmerjeni pop/rock kvartet, ki streže z radiu prijazno in melodično vokalno barvito glasbo. Prav Dom za Sanje je skupina, ki kaže na pestrost novomeškega glasbenega prizorišča zadnjih let. Zrasel je na tukajšnji rock tradiciji, ki se vleče od sedemdesetih let naprej. Glasba koketira s popom in se tudi bogati s produkcijskimi prijemi. Gre za utečeno zasedbo solidnih glasbenikov, ne gre pa prezreti vloge Mira Tomšiča, kitarista, vokalista, pisca besedil ter glasbenega ustvarjalca.

Nastop je potekal dokaj sproščeno, fantje so predstavili celo ploščo, nekaj je bilo akustičnih verzij. Slišali smo več gostov, v spominu je posebej ostal nastop izvrstnega novomeškega tolkalca Primoža Malenška in tolkalski dvogovor z bobnarjem Miho Recljem. Nastop je bil pravilno tempiran, predstavili so znane in morebitne uspešnice, ter ravno dovolj dolg. V začetku je bil zvok neznosno zamazan, in kot se v klubu rado zgodi, preglasen in nasilen. Kasneje se je zadeva z zvokom delno unesla, vendar je slab priokus ostal. Glasnost sicer ni ovirala navdušenih privrženecv skupine, predvsem mlajših, ki so pod odrom navdušeno sodelovali in pritegovali na izust znanim besedilom. Kaže, da ima Dom za Sanje v precej enostransko usmerjenem novomeškem občinstvu dovolj zaveznikov. Glasba sicer niha med popom in rockom, vendar je ta sredinska usmerjenost pomembna in potrebna. Prav tukaj je prostor slovenskega popa najšibkejši. Namesto kakovostnih sredinskih skupin ga zapolnjujejo razni mazači in narodnjaki. Več skupin, kot je Dom za Sanje, pomeni tudi več kakovostnejše glasbe. Novo mesto je z njim vsekakor bogatejše.



Lenart Zajc & Maja Martina Merljak:  
Mustang  
Založba Goga 2006

Nenavadno je že, da sta pod roman podpisana dva avtorja, uveljavljeni pisec in literarni javnosti neznana študentka dramske igre ter umetniške besede. Tudi roman je pisan v nevsakdanji tehniki. Nastopajo tri osebe, vsak lik z lastno izpovedjo in zgodbo; Mali, Blaž in Marjetka. Zaradi drugospolnega pogleda na ženski lik je avtor k sodelovanju povabil Majo Martino Merljak, tako je knjiga pridobila drugo dimenzijo in verodostojnejši pristop.

Lenart Zajc nastopa v vlogi moških likov. Blaža predstavi v prvi osebi, njegov brat Mali pa je podan nevsakdanje. Sledimo le njegovemu monologu, čeprav je to dialog z dekletom, ki se ne oglasi. Slišimo le besede Malija in odziv na odgovore sogovornice, pristop je izviren. Marjetkina pripoved v obliki elektronskih pisem se vpleta med moški, skupaj napletejo zgodbo. Mladostni prijatelji, značilni liki urbanega sluma, so povezani za vse življenje. Usode so se zaradi različnih pripetljajev zgodaj prepletle. Življenje jih je nosilo po svoje, na koncu so vnovič zaživele skupaj in našle iskani odgovor v ljubezni ter v mladosti pridobljenem zaupanju. Zgodbe glavnih likov so značilne za okolje iz katerega izhajajo. Primestno blokovsko naselje, del urbanega okolja, odraščanje, subkultura, iskanje lastnega mesta v družbi, mamila, alkohol, kriminal, prostitucija. Na različne načine so izšle iz tega konglomerata. Vsakdo se je znašel po svoje. Razšli so se, vendar na koncu vnovič sešli. Skozi njihove zgodbe zaznamo poteze naše družbe. Njen prehod, od osemdesetih let do spremembe sistema in tranzicije. Zaslutimo iskanje identitete in izgubljenost posameznika, brezčutnost družbe, ki se slepi, da je socialna.

Izredno pristnost daje romanu tudi jezik. Zgodbe so zapisane v pogovornem jeziku slovenske urbane srenje. Mogoče bi bilo bolje zapisati, srenje, ki meni, da s tovrstnim jezikom dokazuje urbanost. Sprva je branje fonetičnega zapisa težavno, sčasoma se uteče. Po svoje je zapis slenga tudi priča slovenske provincialnosti, ki meni, da s tujim perjem kaže lastno svetovljanstvo.





D-Fact, Fashion Victim  
Nika 2005/06

Drugi album primorskih rockerjev prinaša novi metal na novi način. Ocena se sliši kot prazna beseda, vendar poslušanje prikaže širok glasbeni načrt. Album je zasnovan kot celota, glasba je več kot ponavljanje metalnih obrazcev. Veliko dela je bilo vložnega v podobo ovitka, je izredno bogato opremljen, duhovito ironičen. Album prinaša še 17-minutni film o nastajanju plošče, ki skupino predstavi na osebni način. DVD format ovitka je neobičajen.

Fashion Victim ponuja šestnajst tem, vse s prepoznavnim metalnim pečatom, vendar tudi nadgrajene z rapom ali drugačnimi zvočnimi vložki. Besedila se ubadajo s sodobnimi urbanimi temami in travmami. Obravnavajo domačo zavoženo pop kulturo in potrošniško družbo, kljub energičnem podajanju so razumljiva. Posnetke odlikuje popolna zvočna podoba. Druge glasbene dimenzije so rocku, kot ga razume D-Fact, dodali gostje; izbor slovenskega rapa-Trkaj, Kosta, Klemen Klemen, v enem komadu srbski trubači ter Gianni iz skupine Noctifera.

D-Fact je posegel po pestri mešanici stilov, uspešno mu je uspelo prerasti novi metal. Bilo je le vprašanje časa, kdaj bo tako široka zasedba posegla po sodobnih mejnih stilih. Nekako se je ujela tudi v past, saj večkrat premočno zazveni v slogu Limp Bizkit in podobnih. Skušna raziskovati znotraj lastne usmerjenosti, vendar je v tako omejenem žanru ujeta v krog. Kljub temu je album poslušljiv, energična glasna glasba pritegne tudi poslušalce z bolj negovanimi ušesi. Izvedba je na nivoju, zvok poln, produkcija Dejana Radičevića profesionalna, posebno ceno dajejo plošči slovenska besedila.

Ne gre pa prezreti večkratnega namigovanja na Balkan, trubači ob trdem rockerskem žaganju so odgovor turbofolku in narodnjakom. V poosamosvojitvenih letih je povsem nasprotno pričakovanju balkanska glasba dobro onesnažila slovenski eter. Povprečni glasbeni okus prisega na Balkan. S tem veliko več kot izjave politikov pove o duhovnem stanju dežele. Odrešitev je v rocku! Vendar so to besedo nekateri domači mediji začeli pisati kastrirano, po balkanskem vzoru, brez c-ja. D-Fact piše rock s c-jem!

Delo: 4 / Oblika: 5



Zlatko Kaučič, Zlati čoln 2  
Splasc(H) Records 2006

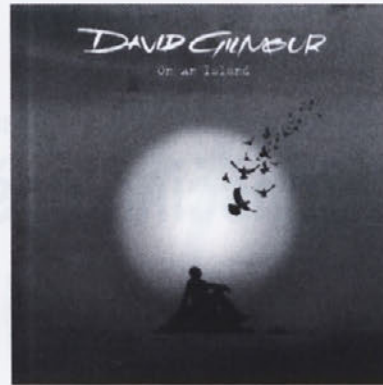
»Sam grem po dolini kraški, kadar vanjo jutro sije in se morje zdrave sile v mlado dušo mi razlije,« je v pesmi Jutro na Krasu zapisal Srečko Kosovel. Spomnil sem se na ta uvodni verz, ko sem poslušal novo dvojno ploščo našega velikega Brica, bobnarja, tolkalca, glasbenika Zlatka Kaučiča.

Zlatko je duhovno povezan s Krasom in pokojnim pesnikom. Pred petimi leti je z mednarodno zasedbo, nekaterimi najboljšimi glasbeniki planeta, v živo posnel album Zlati čoln. Glasba je nastala pod vplivom Kosovelove poezije in kot spoštovanje do pesnika. Plošča je naletela na izjemne domače in tuje kritike. Predlani je projekt z nekoliko spremenjeno zasedbo nadaljeval in ga predstavil na mariborskem Lentu, kar je privedlo do nove plošče, Zlati čoln 2. Ta ni posvečena samo Srečku Kosovelu, temveč tudi predlani umrlemu ameriški saksofonistu Stevu Lacyju, soustvarjalcu prvega Zlatega čolna.

O glasbi in veščini Zlatka Kaučiča smo že večkrat pisali, tokrat pa se nam predstavlja v še bogatejši in barvitejši obliki. Glasba Zlatega čolna je kot Kosovelova poezija in kraška narava. Je kot jesenske kraške barve, kot zimska burja in zatem nežna pomladna zelenost ter kot s kapljicami vode v kraški kamen izdolbene arabeske. Album preveva izredno lirično melodična - in kadar je potrebno - energično podana glasba. Praktično vse kompozicije so Zlatkovo delo. Tudi tokrat je njegov izraz izpoveden in čuten. Kot da to že samo po sebi ni dovolj, ga nadgrajujejo izredni glasbeniki. Na prvem mestu Zlatko, nato italijanski pianist in tokrat tudi dirigent Bruno Cesselli, sloviti ameriški pihalec kvarteta Oregon z oboo, angleškim rogom, bas klarinetom in flavtami, Paul McCandless, izvrstni italijanski saksofonist Emanuele Cisi, kontrabasist Ares Tavolazzi in godalci Mariborske filharmonije.

Zlatko Kaučič je že večkrat dokazal, da je velik glasbenik. Vsaka njegova plošča je doživetje in presenečenje obnemem. Pomembno je, da glasbenika takega kova in glasbo, ki izpopolnjuje naše bivanje, podpremo kakor koli mogoče. Tudi ovitek je mojstrovina.

Delo: 5 / Oblika: 5



David Gilmour, On An Island  
EMI 2006

Angleškega glasbenika Davida Gilmourja poznamo kot vokal in kitaro skupine Pink Floyd. Je tudi glasbenik, ki je skupini dal značilno ambientalno vesoljsko noto. Kot oseba se ne razdaja kar tako. Če to že stori, je v velikem slogu. Pred leti je prodal lastno hišo in potem zaslužene štiri milijone funtov podaril v dobredelne namene. Doslej je izdal le tri solo plošče. Prvo leta 1978, drugo 1984, zadnja je izšla pred mesecem dni. Nanjo smo čakali kar dvaindvajset let.

David Gilmour je glasbenik stare baže. Pa ne zaradi dvainšestdesetih let, temveč predvsem zaradi dojemanja glasbe. Zanj velja, kot je veljalo v časih vzpona rock glasbe; album ni samo zbirka pesmi ali zvočna kulisa, ampak je stvaritev, zgodba in dogodek zase. Tako je tudi njegova nova plošča zastavljena kot celota. Je topla, zvočna, čustvena, zasanjana in uglajeno pomirjujoča. Uvertura postreže z instrumentalno temo, s futuristično ambientalnimi zvoki, potem potegnejo godala in zazveni Gilmourjeva brezčasna električna kitaro. Čeprav ni slike, nas objame občutek filmske predstave. Uvodu sledijo pesmi, besedila, značilno zasanjana in filozofska hrepeneča, so delo Gilmourjeve žene Polly Samson. Prednjačijo balade, vmes je nekaj dinamičnih poudarkov. Ploščo razdeli instrumentalna skladba, kot predzadnja se vnovič pojavi instrumentalna tema. Gilmourjeva glasba močno spominja na Pink Floyd, pri dveh temah se nasloni na blues. Psihedelika, uglajeni vokali, ambientalni zvoki, vse se meša z odličnimi instrumentalisti. V kontrastu sta akustika in elektrika, vedno slišne so orgle hammond, vmes Gilmour postreže z zvočno popolnimi solo vložki. Ne nastopa samo kot kitarist, je tudi pevec, pianist, tolkalist in avtor glasbe.

Pri snemanju je sodelovalo nekaj uglednih imen; David Crosby, Graham Nash, Georgie Fame, Robert Wyatt ..., nekatere skladbe je v celoti posnel sam. Tudi ovitek je nekaj posebnega, izdelan povsem ekološko. Gilmourjevo novo mojstrovino bi lahko označili kot odraslim namenjeni rock in nadaljevanje dela skupine Pink Floyd. Dosti se ne bi zmotili.

Delo: 4 / Oblika: 5

Ocenjuje Rasto Božič



Kulturna dediščina malce drugače

# Latinščina naša vsakdanja

Mitja Sadek, foto Boštjan Pucelj



Najbolj na očem vsem je velik napis zraven osrednjega občinskega hrama, torej v samem srcu starega mesta. Tam je na dodobra izdelani fasadi z velikimi črnimi črkami napisano **NIHI(L) OBSTAT** ali po domače *ni ovir* (dobesedno: Nič ne stoji na poti).

Kako povedno in občudovanja vredno. Z dvema besedama poveš vse - Rotovžu, simbolu mestne oblasti, ne stoji na poti prav nič. *Sapienti sat.*



Sprehod mimo frančiškanske cerkve in glasbene šole nam ponudi drugi grafit, ki prvega prekaša tako po dolžini kot po globini. Tam zadaj na steni glasbene šole se z rahlo obledelimi rdečimi črkami vije napis **MEDIA IN VITA IN MORTE SUMMUS**. Pregovor, da nas v življenju vseskozi obdaja smrt (dobesedno: Na sredini življenja smo v smrti) je vzlet iz neke latinske maše in verjetno ni zgolj naključje, da je pristal le streljaj od frančiškanskih bratov. Ne glede na eno napakico (*summus* namesto *sumus*) lahko avtorju priznamo, da je zadel v polno: misel o minljivosti in ničevosti tega sveta se še kako roga vsem novodobnim *carpe diem* povzpetnikom, ki si radi nagrabiijo toliko premoženja, kakor da bodo živeli večno.

Treba se bo globoko zamisliti. Nedavno tega sem ugotovil, da se naša cvetoča dolenska metropola v mestnem jedru ponaša s kar tremi grafiti v latinščini. Ta ugotovitev je bila, če sem zelo iskren, sprva polna privoščljivega užitka, češ, ne, niti vi ne morete brez nje, malomeščanski parveniji! A kakor je padec z višine dosti bolj boleč od navadnega zdrsa po tleh, tako je mene, še malce privzdignjenega od prejšnjih radosti, nenadoma potrla sila žalostno spoznanje, da sem verjetno edini, ki je to sploh opazil. Mar je o tem že pisal kak resen lokalni časnik, sem se butasto spraševal. Pa kar trije so. To je gotovo sociolingvistični fenomen, latinski grafiti sredi Novega mesta. Moja noga pogosto stopa celo po tako slavljениh ulicah, kot so ljubljanske, a je tam le enkrat naletela na en samcat, v kot neke zasmrajene ulice zrinjen latinski grafitič, pa še ta je bil skrajno nezanimivo skropucalo. Naše mesto pa krasi kar tri polnokrvne umetnine.

Človek se seveda upravičeno vpraša, čemu ravno latinski grafiti. Kaj je pisce grafitov pripeljalo do te bizarne odločitve? Morda pa za te kraje sploh ni nenavadno pisati sporočila za širšo javnost kar v - latinščini? Naključni obiskovalec dolenskih Pompejev bi lahko dobil celo vtis, da tu gojimo posebno naklonjenost do tega tako imenovanega »mrtvega« jezika, še več, da je sredi zadnje oaze latinščine v Evropi. Kaj pa če latinske sentence, ki v svoji lapidarnosti skrivajo bogata sporočila, na nenavadno subtilen način opozarjajo na probleme družbe in upirajo ost proti napakam sedanjega časa? Pomagajmo si kar s konkretnimi primerki.



Tretji grafit, ki stoji na zunanji steni Kulturnega centra Janeza Trdine, lahko opazi le zelo pozorno oko, saj je skoraj povsem zbledel. Glasi se **PENIS BONUS PAX IN DOMUS** - Dober penis, mir v hiši. Čeprav je jasno, da niti tega ni napisal kak dober poznavalec latinščine (tak bi raje zapisal *in domo*, a je bila rima očitno preveč mamljiva), je bolj pomembna njegova sporočilnost. Treba ga je razumeti kot zadnji krik izumirajoče patriarhalne družbe, kot labodji spev poslednjega Moškega, ki ga še kako skomina po stari slavi. A kaj ko so to vendarle *tiempi passati*. Ta grafit je še edini ostanek zlate dobe, pa še ta je bled ko stena.





# Kavarna in picerija Tratnik

## Osnovni podatki

Kavarna in picerija Tratnik je v samem središču mestnega jedra, na osrednjem delu Glavnega trga, saj deluje v prostorih nekdanje mestne »kavarne«. Lokacija je vsekakor elitna, a žal preslabo izkoriščena. Primerno za vse, ki stanujete v središču mesta ali se šolate na bližnjih višjih in visokih šolah. Vsekakor ena od najbližjih lokacij z vidika prodajnega mesta bonov.

Parkirnih površin je veliko in vsa so v neposredni bližini lokala. Odkar v mestu uvajajo parkirni red, se, ne glede na uro, najde celo kako prosto parkirno mesto. Slabost je seveda v tem, da je parkiranje treba plačati. Priporočamo kratkotrajno brezplačno parkiranje v Rozmanovi ulici in kratek sprehod, še najbolje pa bo, če se v mestno središče odpravite povsem brez avtomobila.

Gostišče obratuje vseh 7 dni v tednu. Od ponedeljka do petka imajo odprto od 9.00 do 22.00, ob sobotah od 18.00 do 23.00 ter ob nedeljah in praznikih od 13.00 do 21.00. Delavnik je zadovoljiv, zmoti edino sobotno neobratovanje v času kosil. Davek Petkovih večerov pod Kavarno? Za strežbo kosil ni posebnega urnika, malice pa strežejo med 9.00 in 12.00.

Cena bona je 455 sit, njegova vrednost pa 1000 sit. Količnik med njima (2,2) je povprečen. Parametri ga tako uvrščajo v srednjo cenovno tretjino.

## Splošni vtis

Z vidika urejenosti prostora je Tratnik precej razdvojen. Ne samo da dejansko deluje v dveh etažah, temveč so med posameznimi gostinskimi sklopi tudi precejšnja estetska in vsebinska razhajanja. Na eni strani elitna lokacija, na drugi strani precej neurejena zunanost in dokaj neopazen vhod v jedilni del lokala. Na eni strani še povsem v času ustavljena kavarna (zgoraj), na drugi strani dokaj urejena picerija (spodaj). Uganka ostaja, zakaj na terasi, ki konceptualno sodi v zgornji, kavarniški del, ne strežejo hrane. Vsekakor ste tako poleti prikrajšani za možnost prijetnega obedovanja v starem mestnem jedru. V spodnjih, jedilnih prostorih je skupaj okrog 80 sedišč. Zagotovo eden izmed primernejših prostorov za večje študentske družbe, mi smo se počutili precej sami.

Čistoča jedilnih prostorov v piceriji je pravzaprav povsem zadovoljiva. Zmotila sta nas predvsem obisk kavarniškega dela, ki je vsaj za razred slabše urejen (da o tem, da je potreben temeljite prenove, niti ne govorimo), ter neurejenost vhodnega stopnišča pred in v piceriji.

V duhu razdvojenosti so tudi toaletni prostori. Na eni strani solidna keramika in galanterija, na drugi strani »poplava« na moškem oddelku. Dejansko je škoda vložka v sanitarije, če te potem ne funkcionirajo, tako kot morajo. Založenost z osnovnimi potrebščinami je bila solidna, tople vode seveda tudi pri Tratniku nimajo.

Zgodba se nadaljuje tudi pri osebju. Pri Tratniku lahko naletite tako na povsem nezainteresirano osebje kot na preveč »domače« in vsiljivo osebje. Tistih vmes, profesionalnih in s pravo mero takta, je samo nekaj, se pa najdejo. Mi smo imeli srečo ...

## Hrana

Izbira je komajda povprečna, saj zaključenih menijev nimajo, iz redne ponudbe pa v okviru finančnih zmožnosti, ki jih ponuja bon, težko sestavite celotno kosilo. Situacija je nekoliko boljša v času malic, a kaj, ko z njimi končajo že kmalu po 12.00. V kolikor ste pripravljeni razliko v ceni doplačati, je izbira zadovoljiva, a temu potem že težko rečemo študentsko kosilo.

Glede na zgornje težave vam bodo pri izbiri jedi sicer poizkusili čim bolj ustreči, a od cenovnih smernic seveda ne bodo odstopali. Glede na ponudbo bi človek vsekakor pričakoval več.

Prti, opremljenost miz in pribor so solidni. Servisna galanterija tudi. Tudi čas postrežbe je bil povsem sprejemljiv, tako da je povsem korektna postrežba eden Tratnikovih adutov.



Foto: Urša Lubej

Naročili smo različna kosila, pravzaprav jedi (meso s prilogami, testenine in zelenjavni krožnik), in dan zaokrožili v duhu razdvojenosti. Posamezne jedi so bile poštene, nekatere povsem dobre, posamezne pa so izzvenele nekam v prazno.

## Sklep

Glede na zapisano končna ocena morda celo presenetni, a statistika je pač čudna reč. Dejstvo je, da je Tratnik na dobri lokaciji, da bon ni predrag in da je prostor primeren za večje družbe. Dejstvo je tudi, da hrana ni neki gastronomski presežek, da je izbira glede na vrednost bona precej skromna in da je vaše počutje lahko precej odvisno od počutja osebja. Kljub vsemu je Tratniku mesto natanko tam, kamor ga uvršča ocena – v povprečju. Svetujemo poenotenje prostorskih standardov in standardov pri kadrovanju osebja ter strežbo hrane na terasi kavarne in pozivamo k ponudbi vsaj nekaj zaokroženih študentskih menijev. Če bo volja, bo tudi pot. Zaenkrat smo tudi sami razdvojeni, a če vas bo lakota zagrabila v starem mestnem jedru, vam obisk vseeno svetujemo.

## Kavarna in picerija Tratnik

<b>Osnovno:</b> lokacija 4/5 parkirišče 4 delovni čas 4/5 cena in vrednost bona 3	<b>Splošno:</b> prostor 4 čistoča 3/4 sanitarije 3/4 osebje 3/4	<b>Užitno:</b> izbira 3 prilagodljivost 3/4 postrežba 4 izvedba 3
---	---	---

**Skupna ocena: 3/4**



## Kje so moje brisače?

Ko je letalo prvič odvrгло rušilne rakete, je cela četa skupaj z mano obstala kot okamenela. Presenetilo nas je, ujelo brez hlač, z lulčki opletajočimi v vetru. Drugo letalo je medtem že mitraljiralo gozd ne več kot petdeset metrov oddaljen od nas. Letalo sem videl tako jasno, da sem lahko razločil napise v cirilici na bokih in se zazrl v pilotove ledene oči. Pilot je gledal drugam, ampak me je vseeno obilil mrtvaški pot. Ko je z neznanskim hrupom prebrisal morda dvajset metrov levo od mene na višini kakih tridesetih metrov, je bil sunek vetra tako močan, da nas je zabrisalo po tleh. V tisočinki sekunde, med padanjem, se mi je v možganih odvrtelo toliko prizorov iz bližnje in daljne preteklosti, da sem že v istem trenutku spoznal, da to ni možno; vse življenje v pol sekunde. Ritnice mi je tako močno stisnilo skupaj, da niti šivanke ne bi mogel potisniti noter. V tako kozmičnem strahu, kot ga še nikoli nisem doživel in kot ga, v to sem bil prepričan, tudi nikoli več ne bom, če le preživim, sem se podal v blazen dir za ostalimi in se ustavil šele na rezervnem položaju. Niti sanjalo se mi ni, kako sem prišel do tam in si s tem niti nisem belil glave. Kar spodsekalo me je, da sem se zvrnil kakor sem bil dolg in širok in le nemo opazoval spokojne oblake. Vsake toliko je vidno polje presekal kaka sopihajoča oseba, a se zanj nisem zmenil. Le dihal sem, počasi in globoko, kot bi si hotel uravnesiti krvni tlak ...

Zazvonil je telefon. Usral sem se, kar zvilo me je. Jebemti, kdaj se bom navadil nadležno zadevico preklopiti v diskreten *mode*, ali jo celo, bogne daj, ugasniti, da mi ne bo krajšala življenja, ko pogosto zazvoni ob najbolj nemogoči uri?! Hitro sem pritisnil na tipko za diskretnost, ki le utiša zvonjenje, zveze pa niti ne vzpostavi niti ne prekine (ta tipka na novejših telefon je res carska in zlata vredna, včasih, pri starih telefon si moral sprejeti ali pa zavrniti klic, če je bilo zvonjenje preveč moteče za okolico, recimo v kinu, a zavrniti nekoga ni vedno najlažje, veliko lažje je stisniti tipko za diskretno zvonjenje in se potem, ko te čez nekaj dni kličoči užaljeno opomni, da se nisi niti oglasil niti vrnil klica, mirno zlažeš, da si telefon nekje pozabil in potem, ko si spet prišel do njega, seveda pozno ponoči, ves čas mislil poklicati nazaj, potem pa pozabiti!), a še preden sem pogledal, kdo kliče, sem z očmi poiskal uro. Ki jo imam na zidu, malce bolj desno od računalniškega ekrana, da jo imam vedno v vidnem polju. Saj ne, da bila ura moj gospodar, kje pa, jebiga, še celo koledar ni, le lepo je vedeti, koliko je ura, če človeka v določenem trenutku slučajno zanima ... No, tokrat me je bolj kot identiteta kličočega zanimal točen čas in zato sem s pogledom poiskal uro, ki visi prav pred mojim nosom, a nisem takoj uspel razbrati, v katerem položaju sta daljši in krajši kazalec. Po žilah je še vedno plal adrenalin, ki se je dvignil, ko me je zvonjenje prestrašilo. Nekajkrat sem hitro vdihnil, niti dve sekundi nista minili med tem opraviлом, pogled se mi je spet zbistril. Skoraj dve zjutraj! Nejevoljno sem spustil pogled in na utripajočem zaslončku telefona pogledal, kdo me kliče. Čurkl. Hm. Zelo poredko kliče, pravzaprav nikoli. Vedno le takrat, ko kaj potrebuje. Da bi povabil na kavo, se ne zmoti. Hm. Če kliče skoraj ob dveh zjutraj, že mora goreti voda ... Bi? Ne bi? Čeprav vem, da mačko največkrat ubije prav radovednost, sem pritisnil na tipko za sprejem klica in se oglasil. To sem napravil že enkrat prej, ko me je ob podobni uri klical prijatelj, ki je šel s prijateljico (zdaj že soprogo) v svoj vikend, pa sta v hudi zimi nekje v globokem gozdu pri Novem mestu zletela s ceste pa še goriva jima je zmanjkalo in posledično ni več delovalo gretje, prijateljica pa je bila samo v kopalnem plašču in copatkah brez nogavic ... No, sem se odpeljal po bencin, po temnih in zasneženih gozdovih iskal ponesrečenca, pomagal izvleči iztirjeno vozilo ... Končali smo okoli petih zjutraj, nagaral sem se pa kot gozdni delavec, da sem bil tri dni na bolniški. No, na bolniški bi bil, če bi kdaj hodil v službo, a saj veste, kaj hočem povedati ... Torej, oglasil sem se. Čurkl se je vozil, slišal sem zvok motorja. In bil je kar vesel, ko sem se oglasil, to sem spoznal po vzdihu olajšanja. In je kar takoj napadel, brez predigre. Pravzaprav šus direkt na gobec, brez opozorila. Da ima neke goste iz Srbije, neke hude muzičarje, ki jih je nastanil v nekem nadvse poceni hotelu, kjer niti brisač nimajo, modeli so pravkar prišli in so hoteli pravkar tudi oditi, ko so videli skupinsko kopalnico brez brisač, on pa je bil na službeni poti (oziroma na službeni vožnji domov) in ni mogel pomagati in nujno nujno potrebuje nekoga, ki bi Srbom odpeljal štiri brisače in milo. Po možnosti ne najcenejše, ampak itak ne uporabljaj najcenejšega mila. Mimogrede je še povedal, da ima povsem prazno baterijo in zveza se je nenadoma prekinila. Uf, za dlako je šlo ... Pa je kmalu spet pozvonilo, glasno, ker telefona spet nisem dal na diskreten *mode*, nikoli se ne bom naučil! Tokrat je klical Baco. Pravzaprav Čurkl z Backovega telefona. OK, vse mi je bilo jasno. Vse sem mu obljubil, kaj sem pa hotel, vzel štiri brisače (pa ne tiste nove, čeprav me je preljuba soproga naslednji dan kurcala, da kaj si bodo pa ljudje mislili, če jim nosim stare brisače, a sem jo zavrnil, da če so za nas dobre so dobre za vse, še posebej za tiste, ki se recimo po prhanju ne znajo obrisati recimo z rjuho, kakor nas je že tovariš Tito učil, mimogrede si je pa še z glisto čevelj zavezal!) in se odpeljal, kamor mi je bilo naročeno. In ko sem tako v trdi temi, ko so se oglašale le nočne beštije, ob avtomobilu čakal, da eden od še ne stuširanih ljudi pride iz poceni hotelčka, sem se spomnil, kako sem se leta 91 s Srbi že enkrat srečal. Nisem si mogel pomagati, spomini so kar privreli. Model je končno prišel ven in stopil sem proti njemu. *Vi ste poručili peškire? Da, je bil plašen. Evo, čistoča je pola zdravlja, sem rekel, mu podal paketek in odšla sva vsaksebi, jaz domov, on pod tuš. Naslednji dan pa on na koncert, jaz pa na ParkXtreme, ki ga je zrihtal Boštjan. Vozili naj bi se z bmx kolesi. A proga še ni bila pripravljena in ko smo prišli na dogovorjeno mesto, smo v roke dobili čopiče in barvo in smo jo urejali. Jaz sem celo valjar lahko vozil, da me še zdaj vse boli ...*

Čurkljesomojeshtiri brisače in netanajbolj poceni milo Šini





# ENOTA POTLAČ

ENOTA JE KONČNO PRIŠLA V SVOJ NOVI DOM, PRIPRAVLJENA, DA SE SPOPRIME Z VSEMI IZZIVI IN ODZIVI, KI JIM JE NAMENILA KRUTA USODA, ZAČENŠI Z ADAPTACIJO IN ASIMILACIJO V NOVEM OKOLJU. MEDTEM JE DR. NOVŠEK NA NEZNANI LOKACIJI SUVERENO PRIPRAVLJAL STRATEGIJO IN TEREN ZA PREDSTOJEČI OBRAČUN S KONTINUI IN S SVOJIM DVOLOČNIM ZAVEZNIKOM DON KOVO. ZA POTREBE AKCIJE DIK KOVA, KOT JO JE SAM LJUBKOVALNO IMENOVAL, SE JE PRIPEL ON LINE, DA NE BI PO NEPOTREBNEM TROŠIL ENERGIJO, KI JO JE SKORAJ ISTROŠIL ŽE LETA 97. VSE BI POTEKALO GLADKO IN ŽMOHTNO, ČE SE NA SCENI NE BI POJAVIL NOVI IGRAČ...

NOV, SODOBEN IN PROTI ATOMSKO VAREN ŠTAB ENOTE NA GOLOBJAKU V IDEJI IN IZVEDBI GENIALNEGA KARLOSA.



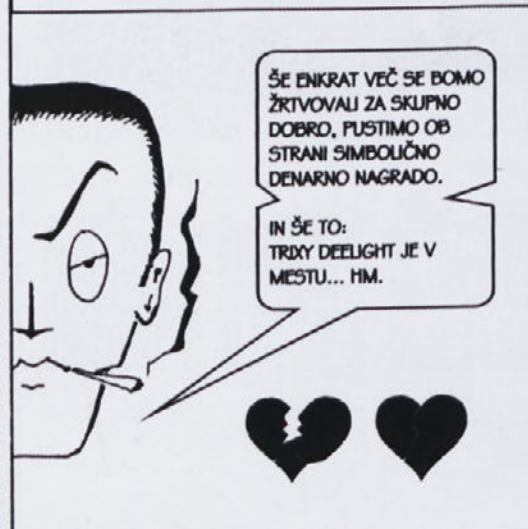
TAKOJ SO SE POČUTILI KOT V SVOJEM PREJŠNJEM ŠTABU GOGI...



PRIŠEL JE ČAS ZA DR. NOVŠKOV TRADICIONALNI MOTIVACIJSKI GOVOR...



..., KJ JE TOKRAT TRAJAL KRATKIH 14h IN 59s

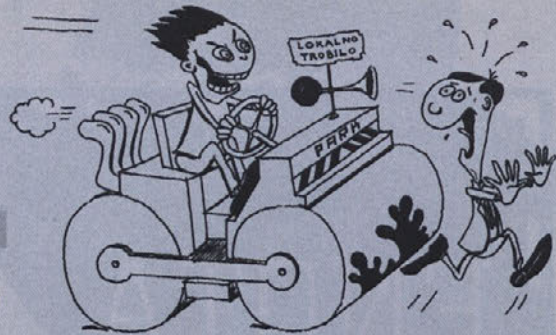


KONEC JE BLIZU ...



# POTLAČ

l o k a l n o t r o b i l o



Predsednik države oprostil Potlaču

## Pomiloščeni!!!

Sprejem uredništva Parka pri predsedniku z najvišjimi častmi - V družbi najboljših sinov slovenskega naroda - Narkomani protestirajo



Protesti krajanov številnih novomeških lokalnih skupnosti in tudi nekaj tisoč podpisov Novomeščanov, ki so predsednika države prosili za izredno pomilostitev obsojenih v "procesu proti neodvisnosti tiska", kot so sojenje Parkovi rubriki Potlač poimenovali alternativni mediji, je vendarle zaleglo. Na dan svobode tiska je predsednik republike dr. Janez Drnovšek sprejel sklep o pomilostitvi vseh obsojenih v zadevi Potlač in tudi razveljavitev prepovedi rubrike Potlač.

Spomnimo: okrajno sodišče Novo mesto je marca letos ugodilo tožbi nekaterih posameznikov, ki so zaradi domnevno žaljivih zapisov v rubriki Potlač zahtevali kazen za odgovorne osebe in finačno satisfakcijo za preživete psihične bolečine. Odgovorni urednik Parka je bil obsojen na pogojno zaporno kazen, direktor Založbe Goga pa na denarno kazen, priljubljena rubrika Potlač pa ukinjena.

Dr. Janez Drnovšek, predsednik Slovenije, je v obrazložitvi svojega sklepa dejal: "Kot je dejal Slavko Gegič, je rubrika Potlač še zadnji branik medijske kulture na Dolenjskem. Sam bi dodal: ne le na Dolenjskem, tudi v Sloveniji in širše v Evropi, kjer čedalje bolj prevladujejo interesi multikorporacij in mesne industrije. Postavil pa sem en pogoj vsem pomiloščenim v zadevi Potlač. Člani uredništva morajo vsaj nekaj ur na teden posvetiti duhovnim vajam in peki polnozrnatih brezmesnih kolačkov. No, ja, res je, tudi podporo svojemu Gibanju za enakopravnost in razvoj so morali zagotoviti, vendar je to povsem v skladu z neodvisno uredniško politiko Potlača."

Vodstvo Založbe Goga in uredništvo Parka je v svoji izjavi za javnost zapisalo sledeče: "Pozdravljamo odločitev predsednika in se mu ob tej priložnosti še enkrat zahvaljujemo, kakor tudi vsem našim številnim podpornikom v

lokalni skupnosti. Zagotavljamo, da bo rubrika Potlač še naprej, tako kot že dolga leta do sedaj, zagotavljala neodvisno, nepristransko razkrivanje resnice v lokalnem, globalnem in analnem prostoru naše ožje in širše domovine, Slovenije, Evrope in Balkana. Hkrati obžalujemo, da moramo zaradi ponovne uvedbe rubrike Potlač ukiniti rubriko Iz naših medijev, ki si je v dveh mesecih pridobila številne bralce. Ob tem se tudi opravičujemo našim medijskim partnerjem, še posebej televiziji Vaša kanalizacija, Dolenjskemu listu, Vašemu mesečniku in Novemu mediju, ki so nam v najtežjih mesecih pomagali in na nek način zapolnjevali praznino, ki je v tem času nastala z ukinitvijo rubrike Potlač. Pravzaprav so uredniško politiko Potlača uresničevali s svojimi sredstvi in to je usluga, ki je ne bomo nikoli pozabili"

Potlač se torej vrača in z njim strah in groza vseh veljakov in elitnjakov naše male in navidez idilne lokalne skupnosti.

leta 1.

1 - 9

KDAJ BO  
ŽE DESET?

10 - 16

KDAJ BO ŽE  
OSEMNAJST?

18

KONČNO  
POLNOLETEN

20

NISEM  
VEČ  
TEEN

21

ZDAJ SE GA  
LAHKO TUD V  
AMERIKI NAPIJEM!

25

UAU,  
ČETRT  
STOLETJA

30

ŠIT,  
SM ŽE STAR

33

AH,  
SEJ SM ŠE MLAD

leta 2.

40

TOLE  
JE BLO  
PA HITER

50

ŠE DVAKRAT  
TOLIKO!

60

ŠE MAL DO  
PENZIJE

65

ZDEJ PA  
UŽIVAT

70

ŠIT,  
SM ŽE STAR

80

AH,  
SEJ NI ŠE TOLK

90

KDO SPLOH  
ŠE ŠTEJE?

99

SAM ŠE  
DA STOTKO  
DOČAKAM

100

NO,  
SAJ ŠE 101...





**GOZDNO GOSPODARSTVO  
NOVO MESTO d.d.**

Gubčeva 15, 8000 Novo mesto  
Telefon: h.c. 07/33 21 065

**P.E. VRTNARSTVO IN HORTIKULTURA  
CVETLIČARNA STRAŽA**

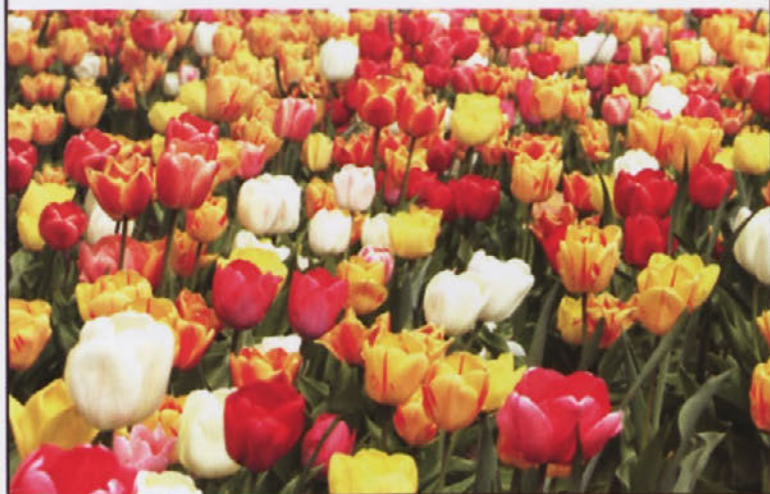
Ul. Talcev 2, Telefon: 07/30 84 490

**VRTNARSKI CENTER**

Smrečnikova 45, Telefon: 07/33 42 287

**CVETLIČARNA SREBRNIČE**

Telefon: 07/33 82 315



tiskarna  
**Veselj**

**GRAFIČNO  
OBLIKOVANJE  
IN PRIPRAVA  
ZA TISK**



**RENAULT**

**TIMI**

d.o.o. Novo mesto

Smolenja vas 10 a, Novo mesto

Tel: 07/3374-200, fax: 3374-202

- POOBLAŠČENI SERVIS VOZIL RENAULT
- AVTOELEKTRIKA
- VULKANIZERSTVO

**IZPOSOJA STREŠNIH  
AVTOKOVČKOV**



*Dobrote s kmetije*

**KAKOVOSTNO**

**SVEŽE MESO IN  
MESNI IZDELKI**

**SLOVENSKEGA POREKLA** **KZ Krka**

**GLASBENA ŠOLA MARJANA KOZINE NOVO MESTO**

**razpisuje**

**SPREJEMNI PREIZKUS ZA VPIS V GLASBNO ŠOLO ZA ŠOLSKO LETO 2006/2007**

SPREJEMNI PREIZKUS BO V SOBOTO, 20. MAJA 2006  
DOPOLDNE OD 9. DO 12. URE, POPOLDNE OD 14. DO 17. URE.

PREIZKUS VELJA ZA NASLEDNJE INSTRUMENTE:  
KLAVIR, KITARO, HARMONIKO, VIOLINO, VIOLU, VIOLONČELO, KONTRABAS, TROBENTO, ROG, POZAVNO,  
TUBO, BARITON, TENOR, BLOKFLAVTO, FLAVTO, KLARINET, SAKSOFOU, OBOO, TOLKALA, DIATONIČNO  
HARMONIKO, PETJE TER PREDŠOLSKO GLASBENO VZGOJO.

KANDIDATI MORAJO PREDHODNO V TAJNIŠTVU ŠOLE DVIGNITI PRIJAVNICO ZA SPREJEMNI PREIZKUS.

**VSE PODROBNE INFORMACIJE LAHKO KANDIDATI DOBLJO V TAJNIŠTVU ŠOLE ali po telefonu 332 31 43.**



**Vsi ljubitelji živali - povabljeni!**  
**DRUŠTVO ZA ZAŠČITO ŽIVALI NOVO MESTO**  
 Glavni trg 11, 8000 Novo mesto  
 Kontakti: 041 233 248, 07 30 20 200

**VRTEC CICIBAN NOVO MESTO**  
 Ragovska ulica 18, 8000 Novo mesto

**DOLENJSKI MUZEJ**  
 Muzejska 7, Novo mesto

Rozmanova 26/28, Novo mesto  
 tel: 07 393 46 74  
**MIRANA JARCA**

Zarja d.d.  
 Stanovanjsko podjetje  
 Prešernov trg 5  
 Novo mesto  
**ZARJA**

**GIMNAZIJA NOVO MESTO**  
 Seidlova cesta 8  
 8000 Novo mesto

**SREDNJA ŠOLA ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM**  
 Ulica talcev 3  
 Tel.: 07 332 15 27

**ZP MS**  
 Rozmanova ulica 10, Novo mesto  
 Tel.: 07 33 71 470, 041 643 969  
 e-mail: dpm.mojca@siol.net  
 www.drustvopm-mojca.si  
**Društvo prijateljev mladine "Mojca" Novo mesto**

**K·N·J·I·Ž·N·I·C·A**  
*Paola Golie*  
 Kidričeva 2, p.p.29  
 8210 Trebnje Tel.: 07/ 34-82-110

**OŠ Bršljin**  
 Kočevarjeva 40, Novo mesto  
 e-mail: os.brslijin@guest.arnes.si

**Osnovna šola CENTER**  
 Seidlova cesta 7  
 8000 Novo mesto

**Osnovna šola GRM**  
 Trdinova ul. 7,  
 8000 Novo mesto  
 Tel.: 07 39 35 900

**Dijaški dom Novo mesto**  
 Šegova ulica 115  
 8000 Novo mesto

**Ulica talcev 3/a**  
 07 39 33 264  
**EKONOMSKA ŠOLA**  
 Novo mesto

**N.Si**  
**Nova Slovenija**  
 Krščanska ljudska stranka  
*Zaupamo v moč dobrega*

**RIC Novo mesto**  
 Novi trg 5, Novo mesto  
 tel.: 07 39 34 550  
 www.ric-nm.si  
 Razvojni strokovni center Novo mesto

**Šolski center Novo mesto**  
 Šegova 112  
 Novo mesto

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije  
 Območna enota Novo mesto

**Glasbena šola Marijana Kocine Novo mesto**

**OŠ Šmarjeta**  
 Šmarjeta 1, Šmarjeta  
 tel.: 07 38 44 180

**Mestna občina Novo mesto**  
 Seidlova 1, Novo mesto

**Slovenska demokratska stranka SDS**  
 Mestni odbor Novo mesto

**Visoka šola za upravljanje in poslovanje**  
 Dodiplomski visokošolski programi  
 Na Loko 2, Novo mesto  
 tel.: 07 39 30 020

**OŠ Brusnice**  
 Velike Brusnice 101,  
 V. Brusnice

**KULTURNI CENTER JANEZA TRDINE**  
**KC Janeza Trdine**  
 Novi trg 5, Novo mesto

**Kmetijska šola Grm**  
 Sevno 13  
 Novo mesto

**GASILSKO REŠEVALNI CENTER NOVO MESTO**  
 Seidlova cesta 29, 8000 Novo mesto

**SLS.**  
 Slovenska ljudska stranka  
 Mestni odbor Novo mesto

strankamladihslovenije  
**SMS**  
 www.sms.si

**Galerija Božidar Jakac**  
 Grajska cesta 45, 8311 Kostanjevica na Krki  
 TEL.: 07/49 87 008, FAX: 07/49 87 335  
 Ogled razstav in stalnih zbirk:  
 vsak dan razen ponedeljka od 9. do 18. ure.  
 www.galerija-bj.si, e-pošta: info@galerija-bj.si

**GOSTILNA IN SLAŠČIČARNA JAKŠE**  
 Drska 44, Novo mesto  
 tel.: 07/33 77 310, 33 77 311  
 GSM: 051 311 331

gostisce-kos@siol.net  
**gostišče kos**  
 ZIDANICA KOS NA TRŠKI GORI  
 Šmarješka c. 26, Novo mesto, Tel.: 07 33 70 540

**Bistro in pizzeria Kaval**  
 Panda d.o.o.  
 Velike Brusnice 13  
 tel.: 07 30 85 623

Gostinstvo Franci Tratnik s.p.  
 Smednik 12  
 8274 Raka  
**K'r neki**

**Frizerski salon Jure**  
 Kandijška 19, Novo mesto

Frizerstvo in lasuljarstvo  
**KOBRČEK**  
 Ljubljanska 80, tel.: 07 33 26 028  
 Smolenja vas 3, tel.: 07 33 44 118

Vabljeni v frizerski salon  
**»SAŠO«**  
 Vesna Barantin, s.p.  
 Ratež 70,  
 tel.: 30 85 843, GSM: 031 322 237

**Gostilna in prenočišča PRI BELOKRANJCU**  
 Kandijška cesta 63  
 Novo mesto  
 tel.: 07 30 28 444  
 www.pribeelokranjcu-vp.si

**PUB PRI VODNJAKU**  
 Glavni trg 3, Novo mesto

**PIZZERIA RESTAVRACIJA NOVLJAN**

**R.** Renata Peterle s.p.  
 Bršljin 22, Novo mesto  
 tel.: 07/30 23 384  
**Frizerski salon**

knjigarna:kavarna:GOGA Glavni trg 6

**Frizerski studio SIMONA**  
 Belokranjska cesta 5  
 Trgovski center OMC Žabja vas  
 tel: 07 7 30 222 30  
 mobitel: 041 609 144

Prehrana na študentski bon za samo 230,00 SIT  
 pestra izbira juh, sendvičev, solat, jogurtov in krofov.  
 Nahajamo se na Novem trgu v Novem mestu.  
**TVOIH MINUT**

**McDonalds**  
 Ljubljanska 27  
 Novo mesto

**Gostilna Bučar**  
 Boženko Grah, s.p.  
 Smeihel 14, Novo mesto  
 Tel.: 07 33 75 325, gsm: 031 647 084  
 TUDI ŠTUDENTSKA KOSILA

**Prepih**  
 Gornja Težka voda 19  
 Stopiče  
 tel.: 07 30 89 404  
**PREPIH d.o.o.**

**lokalPatriot**  
 www.lokalpatriot.si  
 lokalpatriot@lokalpatriot.si

**Panda d.o.o.**  
 KZ Krka,  
 Dom, vrt in kmetijstvo  
 tel.: 07 33 56 360  
**krka**

**DOLENJSKI LIST**  
 Vaš četrtkov prijatelj že 55 let!  
 Sodelujte v anketi na  
**www.dol-list.si**  
 (07) 39 30 500

**park** novomeški regionalni mesečnik

**KAVKA PUB**  
 DOBRA KAVA IN DOBRO VZDUŠJE.

**Primož Polak s.p.**  
 Ljubljanska cesta 26 (TC HEDERA)  
 8000 Novo mesto • tel:07/33 28 041  
**DELOVNI ČAS**  
 Ponedeljek - srede 7h 23h Petek in sobota 7h 03h  
 Četrtek 7h 01h Nedelja 16h 23h

**TOTAL**  
 d.o.o.

**PIZZERIA TOTALKA**  
 Kandijška cesta 60  
 Tel.: 07 302 01 00

**TOTAL TOTALČEK**



**COM LAN**  
COMPUTERS

**LEPOTILNICE**  
Frizerstvo, solarij, ličenje, pedikura  
Milana Majcna 9, Novo mesto  
Barbara Pavlin telefon 07 332 45 10

**Plesni center Dolenjske**  
Novi trg 7, Novo mesto  
gsm: 041 754 911

**TONSON**  
Šola tujih jezikov  
Novo mesto  
Tel.: 07 33 77 882, www.tonson.si

**PARMA** tel./fax: 07 33 44 220  
mob.: 041 649 277  
PARMA Rudi IVANČIČ s.p.  
Mala Cikava 17c, 8000 Novo mesto

**LoGing** ESTABLISHED 1993  
NOVO MESTO - www.loging.si  
INDUSTRIJSKI MONTAŽNI OBJEKTI

**Tuš market Brusnice**  
Panda d.o.o.  
tel.: 07 30 85 623

**LDS**  
LIBERALNA DEMOKRACIJA  
SLOVENIJE

**Cvetličarna Cvetnik**  
Ljubljanska 27,  
Podbevškova 4,  
Novo mesto

**MTI Pavlič**  
Kočvarjeva 2,  
8000 Novo mesto  
tel.: 07 33 71 570

**ACER**  
Prostorsko načrtovanje, projektiranje  
in varstvo okolja Novo mesto, d.o.o.

**GALERIJA KRALJ**  
Prešernov trg 3

**Studentski servis**  
Prešernov trg 6, Novo mesto  
07 3374 370, 031 396 139  
poslovalnice:  
Baragov trg 1, Trebnje  
07 3460 520, 031 677 965  
http://www.student-nm.com

**Robert's elektronik d.o.o.**  
Novomeška 79, Straža  
tel.: 07 30 84 840

**VISI**  
DESIGN studio, FOTO studio, AV studio  
041 66 14 55

**TRGOVINA S PERILOM**  
(v trgovski hiši Bršljin)  
tel.: 07/393-17-96

**Lubcon d.o.o.**  
Adamičeva 26  
Novo mesto  
tel.: 07 33 80 760

**30 let MEDLE**  
ROLETARSTVO MEDLE d.o.o.  
8000 Novo mesto • Podbevškova ulica 31 • tel.: 07/3 930 930  
E-mail: roletarstvo.medle@siol.net

**HRANILNICA LON**  
d.d., Kranj  
PE Novo mesto  
TEL.: 07 337 10 10

**VZAJEMNA**  
Jaz zate, ti zame.

**Studentski servis**  
www.noua.si  
051 310 676

**STUDIO VIRC**  
avdio-vizualna produkcija

**APROS** www.apros.si  
Informacijski sistemi za proizvodnjo

**steklarstvo Vidmar**  
Brod 11,  
8000 Novo mesto  
Tel.: 07 337 90 90

**ARCHI LINES**  
projektiranje, načrtovanje, oprema, design  
Ljubljanska cesta 26, 8000 Novo mesto  
tel 07 30 -79-811, 041 671-321

**YURENA**  
33 šola tujih jezikov 33  
72 Glavni trg 11, Novo mesto 72  
100

**Real d.o.o.** Novo mesto  
Kočvarjeva 2,  
8000 Novo mesto

**dacomm**  
KERAMIKA

**UDARNI list**

**N3** N3 d.o.o.  
Krajčeva 17  
Novo mesto

**RELAX**  
Turistična agencija  
PREŠERNOV TRG 9, NOVO MESTO  
TEL.: 07 39 33 420

**CEMENTNI IZDELKI BREZNIKAR**  
Straža 13, 8232 Šentrupert  
Tel.: 07/ 34 34 590 Fax: 07/ 34 34 591  
Mobilni: 041 427 652

**tak** NAŠE DELO:  
STANOVANJSKE STAVBE  
INDUSTRIJSKE STAVBE  
JAVNE STAVBE  
ŠPORTNI OBJEKTI  
URBANISTIČNO NAČRTOVANJE  
PROSTORSKO NAČRTOVANJE  
Novo mesto d.o.o.  
Tel./fax: 07 33 78 780

**SOPHOS**  
SOPHOS ANTI-VIRUS  
Pooblaščen distributer za Slovenijo  
www.sophos.si

**Sporti d.o.o.**  
Košenice 83, Novo mesto

**TRGOTOVNA AGENCIJA NDE MONDIAL TRAVEL**  
Glavni trg 14  
Tel.: 07 33 72 740

**SOREX d.o.o.**  
Foersterjeva 10, 8000 Novo mesto  
Tel.: 07 33 79 010  
e-mail: info@sorex.si, www.sorex.si  
Fax: 07 33 79 011

**KODA** KNJIGOVODSTVO  
ORGANIZACIJA IN TRGOVINA d.o.o.  
NOVO MESTO, ŠEGOVA 90, TEL.: 07/33 75 960,  
FAXS: 07/33 75 961, e-mails: koda@siol.net  
VODENJE KNJIGOVODSTVA ZA PODJETJA IN  
SAMOSTOJNE PODJETNIKE ZA DOMAČI IN TUJI TRG

**EKONOMSKE, ORGANIZACIJSKE  
IN SVETOVALNE STORITVE**  
Jožica Barbo - Hrastar, s.p.  
V Brezov Log 3a  
Novo mesto  
Tel.: 07 33 70 230

**BELBLED**  
Trgovina in servis z računalniško opremo  
Tel: 07/30-99-400, http://www.belbled.si

**KCID**

**KNJIGOVEŠTVO  
KELBIČ PAVEL S.P.**  
Delavnica: Pod Trško goro 18, Tel. 07/3325-718  
Doma: Mestne njive 6, Tel. 07/3325-926  
GSM 041/726-644

**harlem** računalniški  
inženiring  
Foersterjeva ulica 10  
8000 Novo mesto  
tel. 07 3382 900  
http://www.harlem.si/

**ISER** POOBLAŠČEN  
TESTNI CENTER  
Andraž Krajcar s.p.  
Jablčeva 12, Novo mesto  
Računalniško inženiring  
svetovanje in inženiring  
www.iser.si  
info@iser.si 07-33-74-051

**RSL PRODUCTION**  
WWW.RSL-PRODUCTION.COM

**3TAV**  
Izbrane informacije d.o.o.

**SALON MASAŽE N ZDRAVJA** Matjaž BUČAR s.p.  
Glavni trg 2  
Novo mesto  
Tel.: 041 736 495  
PONUDBA DARILNIH BONOV

**TI-MAX d.o.o.** timak@siol.net  
**MAK** trgovina z barvami  
Nad mlino 70,  
8000 Novo mesto Tel.: 07 393 06 30

**Vse na enem mestu: izleti, potovanja,  
sejmi, letovanja, zimovanja, letalske  
vozovnice za posameznike in skupine!**

• Poslovni informacijski sistemi  
(SQL, odjemalec/strežnik (platforma))  
• Razvoj programske opreme po meri  
uporabnikov  
• Internet + aplikacije in poslovanje  
Tel.: 07 393 56 16 www.3tav

**ID - INTERIER DESIGN d.o.o.**  
ARHITEKTURA & DESIGN  
GERMOVA 3, 8 000 NOVO MESTO  
t: +386 (0)7 393 20 80  
f: +386 (0)7 393 20 89  
e: info@id-design.si  
w: www.id-design.si

**ZAPIS PLUS**  
Podjetje za poslovne storitve d.o.o.

**KOMPAS NOVO MESTO d.o.o.**  
tel. 07/39 31 520  
PONUDBA SKORAJ VSEH  
AGENCIJ NA ENEM MESTU

**KAMNOSEŠTVO**  
Marjan LUKŠIČ s.p.  
Košenice 92, Novo mesto,  
Tel./fax: 07 33 47 015, gsm: 041 720 102

**BOBENČEK TRGOVINA Z GLASBILI**  
WWW.BOBENCEK.COM  
Muzejska 4, Novo mesto  
Tel.: 07 33 79 960, 041 685 167  
Fax: 07 33 79 961, info@bobencek.com

- Vodenje poslovnih knjig  
- Poslovne študije in načrti  
- Podjetniško svetovanje  
Tel. 07 33 70 150 • Fax. 07 33 70 151  
e-mail: zapis@insert.si

**oš** Dragotin Kette

**DRAGAN ŠOBAR s.p.**  
Elektroinstalacije  
Ragovska 2  
8000 Novo mesto  
Tel, fax : 07 / 334 12 93  
Mob: 041 / 616 762

**PARKETARSTVO**  
Marjan Kovačič s.p.  
Polaganje, brušenje, lakiranje, ponudba več vrst eksotičnih parketov  
Prisojna pot 4, Novo mesto  
Tel. 041 652 747  
parketarstvo.kovacic@siol.net

**grafika**  
novo mesto d.o.o.

**INTE RIER**  
**TRESPA** SANITARNE KABINE IN GARDEROBE  
**KNAUF** MAVČNE STENE IN OBLOGE  
**Armstrong** SPUŠČENI STROPI  
**fermacell** Namenska gradbene plošče  
Kik Interior d.o.o., Bršljin 18 a, 8000 Novo mesto, tel.: 07/33 21 028, 33 22 944, GSM: 041 612 505





**ATRAKTIVNI VIDEZ**



**TRAJNA ALI  
ZAČASNA PO**

PARK

III 895/2005/2006



200702288,7

COBISS c

KNAJZINICH H JARON  
Študijski projekt

**LoGing** ESTABLISHED 1993  
INŽENIRING, PROIZVODNJA, TRGOVINA, d.o.o.

Ždinja vas 17, 8000 NOVO MESTO  
tel: 07/ 30 99 300, fax: 07/ 30 99 301

**www.loging.si**

**POSLOVNI  
SKLADIŠČNI  
INDUSTRIJSKI  
ŠPORTNI  
OBJEKTI**



**IZVIRNE FASADE**

NAŠE REFERENCE:  
SLO A D E GB HR



**VISOKA IZOLATIVNOST**

## Šolski center Novo mesto



Korenine Šolskega centra segajo v leto 1873, ko je bila v takratnem Rudolfswerthu ustanovljena Obrtno nadaljevalna šola, kjer so izobraževali ključavničarje, kovače, mizare, kolarje, tiskarje, čevljarje, brivce, usnarje, sodarje, peke, klobučarje, dimnikarje in krojače. Skozi leta je šola doživela številne reorganizacije, se razvijala v skladu s potrebami in tako zaradi širitve dejavnosti tudi prevzemala različne nazive. Zadnja reorganizacija šole je bila leta 2003, ko so iz organizacijskih enot nastale naslednje šole: Srednja strojna šola, Srednja elektro šola in tehniška gimnazija (SEŠTG), Srednja gradbena in lesarska šola (SGLŠ), Srednja zdravstvena in kemijska šola, Srednja šola Metlika, Višja strokovna šola, Šola za izobraževanje odraslih, Medpodjetniški izobraževalni center

Direktor ŠC NM, Štefan David: *»Zavest, da je znanje odlična naložba za uspešnost posameznika, naj kot svetla vizija mladih, ki so vključeni v učno vzgojni proces naše šole, povezuje dušo, telo in misli. Prizadevamo si za spodbujanje ustvarjalnih zamisli, poguma in razumljivega podajanja učne snovi, da bo čas naših mladostnikov, preživet v šoli, poln sijaja, veselja do učenja, dela, načrtov...«*

Dijaki Šolskega centra Novo mesto so zelo dejavni. Najbolj uspešni pa so na naslednjih področjih:

- Športna tekmovanja. Med ostalimi so med zadnjimi uspehi tudi 4. mesto na državnem prvenstvu v odbojki (SEŠTG) in 4. mesto v nogometu (SGLŠ). ŠC NM se lahko pohvali, da ga je obiskovalo kar nekaj dijakov, ki so se kasneje razvili v uspešne športnike, med drugimi so to: Matjaž Smodiš (košarka), Jaka Može (motokros), Gorazd Štangelj (kolesarstvo), Matija Kraševc (atletika), Sandi Brajkovič (kolesarstvo).
- Dijaki ŠC NM pa aktivno sodelujejo tudi v šolski košarkarski ligi (ŠKL), katere se udeležujejo že približno 6 let in se skoraj vedno plasirajo med prve štiri. Zaenkrat jim še ni uspelo osvojiti prvega mesta, so pa bili že večkrat srebrni. V ŠKL igrajo za ŠC NM med drugimi tudi Bojan Krivec, Rene Žvan in Simon Gorenc, ki so vsi tudi člani KK Krka. Dijake pa vodi mentor Duro Oluič.
- Dijaki ŠC NM se udeležujejo državnih in mednarodnih tekmovanj iz strokovnih in splošnih znanj. Zelo dobre rezultate dosegajo pri poznavanju stroke (strojništvo, mehanika, zdravstvo, gradbeništvo, kemija, lesarstvo, elektro), pri splošnih znanjih pa vsako leto posežejo po najboljših mestih na tekmovanju iz matematike, dobri pa so tudi v znanju angleščine, biologije in splošne kemije.
- Na ŠC NM je razvita tudi likovna in dramska dejavnost. Likovne in druge razstave bogatijo hodnike šole, dramski krožki pa vsako leto pripravijo več predstav.
- Pomembna so tudi dijaška glasila, ki jih pripravljajo dijaki posameznih šol. V njih predstavljajo svoje aktivnosti in zanimivosti šolskega leta.